

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

JAEGER,
HOVEOTO

*GERTRUD
PÅLSON-WETTERGREN,
som nyligen med stor
framgång sjungit i
Barcelona, med sin
lilla dotter*

EN RENÄSSANSFURSTE
I MODERN TID

INTRESSANT BESÖK HOS ITALIENS
NATIONALHJÄLTE D'ANNUNZIO

MOR OCH DOTTER
I SAMMA YRKE

EN UNG SKÅLD
OCH ETT BEDRÖVLIGT SMÅSTADSHÖRN
NYA DRAG TILL FRÖDINGS KARAKTÄRISTIK

DEN KULTURELLA RINGDANSEN
av
GUSTAV NÄSSTRÖM

I DETTA N:R

Alla, som använda Tre Ess, äro belåtna

1

Det är gott

När Ni äter en Tre Ess-smörgås, känner Ni genast, att Tre Ess smakar som smör — som ett gott, nykärnat smör.

2

Det är näringsrikt

Smör och margarin ha precis samma näringsvärde. Det har vetenskapen fastslagit efter ingående undersökningar av kända näringsfysiologer.

3

Det är drygt

De, som gjort jämförande prov med smör och Tre Ess, ha konstaterat, att Tre Ess är minst lika drygt som smör. Gör själv ett försök.

4

Det är färskt

Tre Ess är dagligen nykärnat, och hos Eder handlande har det en strykande åtgång. Därför får Ni det alltid färskt.

5

Det är billigt

Tre Ess kostar endast 85 öre pr paket. — En sådan vara till ett sådant pris — det är billigt. — Det måste Ni erkänna.

Säljes endast i de privata affärerna.

MARGARINFABRIKERNAS FÖRSÄLJNINGSSAKTIEBOLAG

K R Ö N I K A

OM DÅLIG LÄSNING, FÖR MYCKET LÄSNING OCH UNDERHÅLLANDE LÄSNING

MAMMA, VAD ÄR »FASANSFULLT lustmord för någe?» frågar min lilla pojke.

Här skulle man ju kunna på gammalt föräldravis svara: det är ingenting för dig, lägg bort tidningen.

Men litet modernare föräldrar svara icke så. De veta, om icke av bättre insikter i människans psyke, så helt enkelt genom minnen från sin egen barndom, att ett sådant svar är rätta sättet att inge barnen intresse för den förbjudna frukten.

Jag hade en skolkamrat, vars pappa var så ängslig att hans barn skulle läsa i hans tycke olämplig lektyr, så han klapp bort allt vad han i den dagliga tidningen fann icke ägnat för barn och unga flickor, med resultat, förstås, att ungarna skyndade till närmaste tidningsgumma och inköpte för sina veckopengar ett osaxat exemplar, där de sedan med stor iver och hjärtans lust studerade de förbjudna bitarna.

Men det kan inte hjälpas, »fasansfulla lustmord» är icke lektyr för barn. Knappt för någon människa. Och man frågar sig, till vad glädje eller nytta dylika ohyggligheter figurera på tidningarnas första sidor? Med väldiga rubriker, kanske med fotografier.

Förbjuda barnen läsa tidningen går inte nu för tiden, när den barnliga världen på alla vis är företrädd i tidningarna — ungdomsidrott, skolteater, särskilda barnsidor o. s. v. Därför tror jag saken klaras bäst — o m nu gräsligheter av alla slag måste behandlas ingående av pressen — med att i detta fall, som i alla, vädja till barnens förnuft.

Jag talade alltså om för min son hur sådana där hemska saker som man läser, kan förfölja en hela livet. Förstöra ens sömn och ställa till allsköns otrevnad. Och vädjade till honom, att, en klok ung man som han är, låta bli otäcka mord, och i stället ägna sig åt idrottssidan. Vilket han tog ad notam. Hur länge, vet jag inte, men något annat och effektivare sätt att ta saken, kan jag inte tro finns.

Det skulle vara ganska egendomligt, om man kunde få någon klarhet i, hur mycket dessa ruskiga, detaljrika referat av illgärningar ha på sitt samvete, ifråga om nervsjukdomar, hysteri och allmän pessimism. Säkert är, att ingen människa blir gladare eller mer levnadsfrisk av att läsa om ohyggligheter. Jag menar inte, att man inte skall kunna se sanningen i ögonen, tvärtom, jag tror att också barn bara må bra av, att tidigt nog lära sig förstå, att denna värld icke är den bästa av världar, även om barnkammaren råkar vara, i barnets särskilda fall, en lugn vrå; men det sensationella rotandet i gräsligheter, kanske t. o. m. abnormalt sådana, är det som jag tycker vi kunde avvara.

Jag hade en jungfru, en oskuld från mörkaste Småland, som aldrig vågade sig ut efter mörkrets inbrott (och knappt före) så övertygad var hon, att allt Stockholms mankön låg på lur för att dels förföra, dels

mörda henne. Det dröjde månader innan hon, en smula snopen, fattade, att så inte var fallet.

Flickan hade fått sina föreställningar om Stockholm genom landsortstidningens klipp ur huvudstadspressen. För det mesta hade man saxat gräsligheter. Så det var inte underligt, att den stackars tösen trodde sig kommen pladask i Sodom.

*

Man har just i dagarna debatterat skolslöjden. Talet om olika sorters slöjds förhållande till varandra och till teckningsundervisningen.

Det har huvudsakligast rört sig om slöjdundervisningen i folkskolorna. Och i några privatskolor. Läroverken ha tegat.

Tacka för det! I läroverken är slöjden styvbarn. Är inte obligatorisk. Hankar med på sladden långt efter läsningen. Står inte alls på förmiddagsschemat.

I det läroverk jag, av fullt egoistiska skäl, särskilt intresserar mig för, är slöjden förlagd på eftermiddagen. Pojkarna ska gå hem och äta middag och så tillbaka till slöjden (1½ timmes lektion) och så hem till läxorna. Allt efter en arbetsdag från en kvart i åtta till kl. tre eller halv fyra. (Visserligen med frukostrast, aber doch.)

Som slöjden är fullt frivillig, får föräldrarna själva avgöra vilket de föredraga för sina barn: händighet med överansträngning eller klumpighet och tafatthet, vad de små nyporna beträffar, med mindre överansträngning.

Jag har nu föredragit det senare. Fast samtidigt tycker jag, att det är blodigt synd att pojken, den där som liten gick i skola med Malmstenslöjd på programmet och var riktigt duktig vid hyvelbänken, nu, efter vad det ser ut, kommer att utvecklas till en vanlig svensk herre, som handfallet stirrar på det enklaste hantverksjobb och rådvill stammar, det blir nog bäst att ringa efter en karl.

Är det någon mening i att våra händer hela skoltiden igenom skola vara som döda?

Flickorna ha det ju något bättre, de ha åtminstone sitt handarbete, men pojkarna — de, nämligen, som icke springa tillbaka till skolan på eftermiddagarna — de få lära sig allt mellan himmel och jord, deras hjärna tränas i nioårigt växelbruk, men deras händer, som en gång så gärna velat gripa och ta, hålla i verktyg, forma, skapa, de skola sedesamt ligga i knäet eller knåpa med skrivning!

Skapa. Det är skaparglädje i slöjden, rätt bedriven. Där finns, eller borde finnas, plats för det egna jaget, för den personliga smaken och uppfinningsrikedomen.

Också av den anledningen borde slöjden varo obligatorisk i alla skolor. Inte sant?

*

Enligt statistiken läser kvinnor ingenting annat än Courths Maler. Enformigt, kunde man tycka, men det lär emellertid förhålla sig så. Åtminstone enligt vad biblioteksmän sett och vittnat.

Emellertid lägger jag bort min Courths Maler ett ögonblick och tillgriper, vad som kvinnor enligt statistiken i någon mån också ägna sig åt — memoarer. Uppriktigt sagt är jag, med risk att sätta hela statistiken på huvudet, mer intresserad av memoarer än av t. o. m. Courths Malers romaner! Jag tycker om att läsa om riktiga händelser och riktiga människor, helst om dessa människor äro skildrade enkelt och flädfritt, inte enligt recept »Napoleon och jag». Som så innerligt lätt blir till »Jag och Napoleon», där det märkvärdigaste med hela Napoleon är bekantskapen med författaren.

Inte minst roligt är det att läsa om helt vanligt folk. I helg och vardagslag.

Just nu roar jag mig med överstelöjtnant Bäckströms »Första kilometern ur min levnadsfilm». Ett tvärsnitt, eller snarare längdsnitt, genom 80—90-talets bruksliv och officersliv. Om arbetet på mötesplatsen, om nöjeslivet och exercisen. Det är en nyss förgången tid som talar. För dem, som är i min ålder, är det deras pappas och mammas tid.

Om en av 80-talets kompanichefer varit i tillfälle att taga emot ett kompani år 1921, skulle han givetvis trott att armén stått inför sin snara undergång, skriver författaren på tal om putsen. En soldat på den tiden behövde en hel timmes putsande för att få sina persedlar gillade och vid inspektion fejades det ofta flera timmar. Geväret måste rengöras i timal var gång man lossat ett skott.

Så nog var truppen prydlig. Utanpå.

Men bad förekom aldrig. De fåtaliga tvättfaten räckte inte långt. Sen ukasen om soldaternas fötter kommit, gick Sanna-hedssoldaten med visserligen relativt rena fötter, men förresten så otvättad som möjligt.

Ombyte av underkläder hörde till ovanligheterna, i regel bar beväringen ständigt, i hetta som köld, ett par skjortor och några civila västar under vapenrocken. Man svetades i det på dagen och sov i det på natten.

Boken är präglad av stor älskvärdhet. På den tiden var livet inte så hårt som nu, man gav sig ro att äta, dricka och vara glad. Och snäll. Ty småsinthet och översitteri är författaren och hans kamrater fullständigt främmande och jag undrar, om man inte kan säga detsamma om så gott som hela svenska officerskåren. Då som nu.

Inte sant, i dessa dagar, då det ena regementet försvinner efter det andra, har man ett behov av att skilja person och sak. Om man också avskyr kriget, kan man kosta på sig att ge den svenska officeren en honnör. För plikttroget arbete, (utan stor tack eller lön) för hygglighet mot manarna och för trohjärtad svenskhet.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

Professorskan Agnes Ekholm.

I sitt föredrag om det organiska livets uppkomst talade professor Hans Driesch, som utgjorde en av de mera sympatiska inslagen i det Psykiska mötet, om ett ovägbart och okontrollerbart x, som förefanns i all livsutveckling. Detta obekanta kan naturvetenskapen inte komma ifrån. Den mekaniska världsförklaringen, som hade sin högsång — kan man gott säga — för en 40 år sen, har distansrats av forskningens nyare resultat. Professor Driesch själv är ett exempel på hur en allvarligt sökande vetenskapsman når en punkt, då han måste erkänna, att hans vetenskap kommer till korta. Men han vill ändå inte gå med på att ur det obekanta x förklara sådana fenomen som klarsyn, psykometri, materialisation och mera sådant, som det Psykiska mötet särskilt sysslat med till allmänhetens med undran och nyfikenhet blandade intresse.

— Spiritisterna överdriva betydelsen av vad de kalla den andra sidan. Det ligger också alltför mycken okritiskhet i deras tänkesätt. Det är en helt annan sak, att vi utveckla de psykiska krafterna i vårt eget inre till hjälp för oss själva och andra. Ingen saknar dessa psykiska krafter, men vi förstå dem inte alltid, och därför stänga många människor av kontakten med den högre världen. Den finns där för alla, som söka den. Men de döda skall man inte mana fram. De komma om de vilja, men man skall inte göra något för det.

Den som talar så är professorskan Agnes Ekholm. Just i dessa dagar, då intresset för psykisk forskning och psykiska fenomen fått en framskjuten plats i folks medvetande, ha professorskan Ekholms böcker »Röster ur djupen» och »Tystnadens tempel» fått stort aktuellt intresse. Det är en mystiker, som skrivit dem. Kanske oväntat för många, som trodde, att i vår tid sitter materialismen i högsätet, ha dessa röster från en annan värld mottagits med tacksamhet. Och kritiken av Tystnadens tempel, som nyligen utkommit, har varit enstämmigt lovordande. Fru Ekholm har rik personlig erfarenhet av alla dessa fenomen, som just nu framställts för stockholmshelpubliken på ett ganska charlatanmässigt sätt. Hon äger klarsyn, hon upplever en annan värld som om den vore hennes egen, hemvana. Men hon tar bestämt av-

EN FÄRD TILL FRÄMMANDE HAMN

DET OCKULTA INSLAGET I VÅRT LIV BÖR INTE GÖRAS
TILL SENSATION.

Intresset för psykisk forskning och ockulta fenomen är särskilt aktuellt med anledning av det Psykiska möte, som nyligen anordnades i Stockholm. I samband med dessa sensationer har Idun uppsökt en dam med livligt intresse för det ockulta, som meddelar sin syn på dessa fenomen och berättar om märkliga ockulta upplevelser.

stånd från allt som kan vara exploatering av dessa fallenheter och varnar allvarligt för ett farligt bruk av dolda krafter.

Professorskan Ekholm är en av våra mest kända sångpedagoger och flera av nu berömda operaartister ha utbildats i hennes sångskola. Hennes avlidne man, professor Nils Ekholm har internationell vetenskaplig berömmelse. Och för att ytterligare uppehålla oss vid den borgerliga utvärtes sidan av fru Ekholms liv — och det kanske är

Professorskan Ekholm med lärarkrafterna i sin sångskola.

så gott det, när vi här nedan skola få höra om dess andra sida — så är fru Ekholm en praktisk husmor, en utomordentlig värdinna och saknar ingalunda sinne för humor. En av våra mera kända religionshistoriker hade av intresse för hennes visioner och andra ockulta upplevelser bett att få besöka henne. Och då han gick, utlät han sig lättad i tamburen för en av husets vänner: — Men professorskan är ju fullt normal!

Det må förlåtas en lärd man, att han också någon gång kan visa sig naiv. När man hör fru Ekholm berätta om sina erfarenheter, förstår man denna hjärtesuck.

Professor Nils Ekholms nära förbindelse med naturvetenskaperna hindrade honom inte att på det livligaste intressera sig för sin makas ockulta förmåga. Med samma precision som han kontrollerade sina meteorologiska experiment iakttog han hennes erfarenheter och förmådde henne att föra anteckningar över dem.

En gång under professors livstid kom en av hans vänner och kolleger, som ville pröva fru Ekholms förmåga, och lade ett helt litet paket i handen på henne.

— Så fort jag slutit mina fingrar om det, berättar fru Ekholm, kastade jag det långt ifrån mig och ropade: »Blod!»

Paketet innehöll en flisa av den blodiga

yxa, som den just då mycket omtalade Yngsjömörderskan använt vid sitt dåd.

Exempel på klarsyn finnas omtalade i Röster ur djupen. Här är ett annat, som inträffade för någon tid sedan.

En god vän till professorskan Ekholm låg mycket sjuk och man visste inte, om hans liv skulle kunna räddas. Alla voro mycket oroliga och fru Ekholm tänkte mycket på honom. En dag, då hon satt i sitt rum, ser hon plötsligt en gestalt stå tätt intill henne vid bordet. Han hade skarpa, intelligenta drag, som inpräglade sig i hennes minne. Så lyfte han handen och lade den på bordet framför henne. Hon fångades av en ovanligt stor signetring, vars make hon aldrig förr sett. På samma gång yisste hon, att den sjuke skulle gå igenom. Då hon berättade synen för honom, bad han henne taga en bok, som låg framme. På försättsbladet fanns ett porträtt, drag för drag likt den man hon sett i synen. Boken var den sjukes doktorsavhandling, som ägnats en av svenska kyrkans märkesmän. Och ringen? Det var en gåva, samlad genom subskription av dennes vänner och anhängare och den förvaras numera i en monter i en offentlig samling.

En annan klarsyn, som hade praktiska följder. Ett sällskap på tre personer satt hemma hos professorskan Ekholm. Då ser hon en gestalt komma fram till bordet och börja bläddra ivrigt i några papper. Hon hör hans röst, som ideligen upprepar: »Hon måste hindras!» Det slående vid denna gestalt var en klockkedja, som bars tvärs över västen från den ena sidan till den andra. Synen försvann och hon berättade den för de närvarande.

— Får jag gå och telefonera, sade herrn i sällskapet. Och han berättade, att på beskrivning måste anden ha varit mannen till en av hans vänner. Hon stod just i begrepp att avsluta en större affär, det visste han. Professorskan Ekholm ville inte, att han skulle avstyra en affär på grund av vad hon sett, och det blev ingen telefoning av just då. Men på kvällen ringde samma herre till henne och berättade, att han talat med sin vän, då han kommit hem. Då han begärt hennes nummer, blev det kontakt på linjen, och han fick mot sin vilja höra ett samtal mellan två herrar, som avhandlade ett köp och nämnde hans väns namn. Av deras sätt att tala framgick otvetydigt, att det inte var någon renhårig affär. När han slutligen fick sitt samtal med henne, stod hon just färdig att skriva under köpekontraktet.

Då professorskan Ekholm berättar om sitt författarskap är det för att framhålla, att en högre makt leder hennes hand. Hon är en skrivande efter en annans dikta-men. Hon vaknar ofta på natten vid att hon hör en röst uttala några ord. Hon skriver ner dem och väntar på vad som skall komma. Hon har absolut förnimmelsen av

(Forts. sid. 1187.)

EN UNG SKALD OCH "ETT BEDRÖVLIGT SMÅSTADSHÖRN"

NYA DRAG OCH EPISODER FRÅN GUSTAF FRÖDINGS
UNGDOM.

Fru Anna Säve.

RYKTET HADE PÅSTÄTT, ATT GUSTAF FRÖDING som gymnast i Karlstad varit som barn i huset hos dåvarande lektorn, sedermera rektor vid Karlstads läroverk, Teofron Säve. Och som både rektor Säve och hans fru ännu leva och bo i Stockholm, så föll det sig helt naturligt, att Idun gjorde dem ett besök. Ryktet hade som vanligt förstorat och förvanskad fakta under sin gång. Det förhöll sig helt enkelt så att en av Frödings klasskamrater och nära vänner, Jakob Hedelius, var inackorderad som gymnast hos Säves. Till Hedelius kula hittade Fröding titt och tätt vägen på skolpojkers vanliga vis. Fru Säve minns mycket väl den långa, mörka gymnasten med sin pincenez och sin kapp — en ovanlig figur redan på den tiden — hur han gick in och ut i huset. Han var minsann inte lik andra skolpojkar, litet taffatt och fumlig föreföll han alltid, vi veta av hans trogne vän Maggan Hellbergs skildring, att han brukade spela gycklare och clown bland kamraterna. Hans brist på handlag i praktiska saker berodde på en svaghet i hans nervsystem, men det kunde inte kamraterna ha någon aning om, då de skojade med hans illa knutna halsdukar och hans vingliga handstil.

Trots det att Hellbergs utomordentliga Frödingsminnen kommit ut och Ruben G:son Berg utgivit Frödings brev till släkt och vänner, finns det ännu en hel del att berätta om Frödings karlstadstid. För den som dyrkar Fröding, och det göra väl många än i dag i detta land, är varje bidrag till kännedomen om hans älskvärda, fastän med många skröpligheter behäftade personlighet hjärtligt välkommet. Och i rektor och fru Säve finner man två förstående tolkare av Frödings ungdomsliv.

Rektor Säves huvudämne var historia och det var något som Fröding intresserade sig för med hela sin brinnande själ. Det betydde, att han läste allt vad han kunde få tag i av litteratur över ett historiskt skede. Det var inte skolpojkers vanliga sätt att »läsa breve» utan ren, vetenskaplig kunskapsörst. När lektor Säve alltså skulle

Nya drag och unika skildringar av Gustaf Fröding är Idun i tillfälle att här meddela genom en intervju med Frödings historielärare Teofron Säve och hans fru. Här vederlägges gamla inrotade legender och vidare får man intressanta inblickar i småstadslivets miljö under Frödings Karlstadstid.

klarlägga någon historisk företeelse för gymnasterna, t. ex. feodalväsendet, så befanns det att Fröding hade en levande föreställning om denna medeltidsskapelse. Han hade bland mycket annat också läst Walter Scotts Ivanhoe, där feodalväsendet får en god illustration. Med sin skaldefantasi, som då ännu var förborgad för alla, kanske till och med för honom själv, levandegjorde han stoffet. Inte underligt att kamraterna brukade karaktärisera historiektionerna som samtal mellan lektor Säve och Fröding.

Som många begåvade pojkar brydde sig Fröding endast om de ämnen, som in-

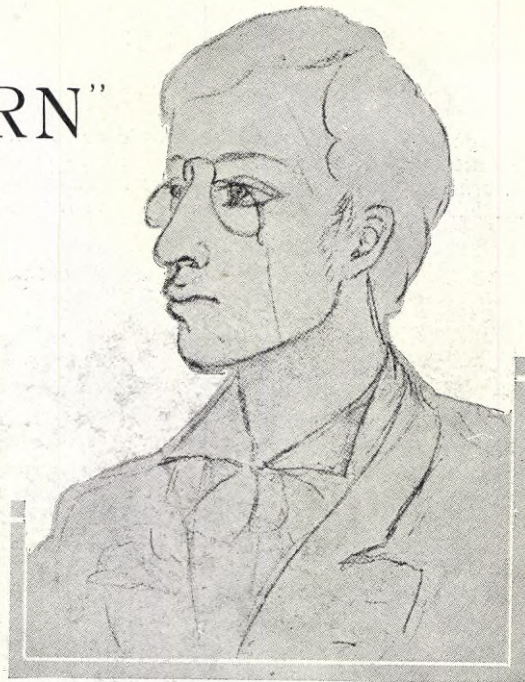

Hon som kan ha varit Elsa Örn. Numera lady Penzon.

tresserade honom. Han läste just aldrig några läxor i vanlig mening, men han slukade böcker. Det gick som det kunde med skolarbetet. I 7:1, numera kallad tredje ring, blev han kvarssittare och tog studenten på våren 1880.

Det har cirkulerat en rövarhistoria om Frödings studentuppsats. Det påstods, att lärarkollegiet velat underkänna den, men att lektor Säve genomdrivit, att den i stället fick högsta betyget. Man kan redan på detaljen om lärarkollegiet höra att historiet är orimlig. Lärarkollegiet har intet med studentuppsatsen att skaffa. Historien hör till de legendbildningar, som alltid uppkomma kring en berömd man, i synnerhet om han som Fröding från att ha varit den ytterste blir den främste.

Rektor Säve dröjer vid den minnesvärda studentskrivningsdagen våren 1880 vid Karlstads läroverk, då han hade vakten. Fröding, såsom han för sed hade, lämnade sin uppsats redan vid 12-tiden, och var som vanligt bland de först färdiga. — Naturligtvis hade uppsatsen blivit bättre, om han suttit kvar till klockan två, säger hans gamle lärare resignerat. Men som den nu var, fick den i alla fall AB. Som vanligt

Fröding, ungdoms-porträtt. Efter teckning av hans syster Cecilia.

vid Frödings uppsatser lämnade den åtskilligt övrigt att önska i fråga om piktur och prydlighet. Lektor Säve, som intresserade sig för studentkandidaten särskilt på grund av hans ovanliga historiekunskap, hade stigit ner från katedern och tagit Fröding i närmare ögonsikte. — Var har Fröding sitt koncept? frågade han, då han inte såg några spår av att de därtill avsedda helarken voro använda.

— Jag använder aldrig koncept, blev det snabba svaret.

Men Frödings förakt för koncept följde honom inte på skaldebanan, som man nog samt vet.

Det var kanske Frödings lyckligaste tid, som slutade med studentexamen. Han hade sitt trogna kamratlag, där han var avhållen och uppuren och det inte bara för sin parodiska talang. Vännerna från gymnasttiden höll ihop med honom även sedan kretsen sprängts och de skingrats åt olika håll. Fröding kom till Uppsala. Han hade ärvt pengar efter fadern, en 12,000 à 14,000 kronor. Det var för litet att anses som kapital, brukade han själv säga för att försöka rättfärdiga sitt slöseri med farsarvet.

Fru Säve kan berätta om hans stora hjälpsamhet och godhet mot kamrater. Så länge hans pengar räckte, stod han till tjänst för vem som bad honom. Det berömda bleckskrinet, som Mauritz Hellberg talar om, lever i Karlstadstraditionen i en annan variant. Fröding sorterade hundralapparna i buntar på tio i var och lade en tyngd över dem. Sen tog han själv eller lät andra draga ut en eller flera sedlar ur högen. Och när arvet var slut och studieresultatet i form av examina lyst med sin frånvaro, kom han tillbaka till Karlstad.

Det finns många små gliringar i hans brev mot »brackiotismen» i Karlstad. »Karlstadsborna äro mycket nedlåtande mot mig såsom deras höga bildningsgrad kräver», står det på ett ställe i breven från hans journalistår i staden. Det var i alla fall en senare och bättre period. Under den första, som inföll efter uppsalavistelsen, sågo karlstadsborna Fröding nog mera som »Skalden Wennerbom» än som någonting annat. De kunde inte glömma, att han var biskop Agardhs dotterson. Men det var inte bara hårda domar, som fälldes över hans spritmissbruk, lättja och yttre förfall. Om de

(Forts. sid. 1185.)

EN RENÄSSANSFUR- SÅBOR ITALIENS NATIONAL-

En originell man är D'Annunzio, furste av Monte Nevoso, Italiens mångomtalade nationalhjärte och nationalskald. En högst märklig bostad, — kallad Vittoriale — värdig en renässansfurste har han, och den inreder han till museum åt italienska staten. Där har en känd svensk skriftställarinna blivit mottagen av D'Annunzio och under signatur ger hon här en skildring av hans hem.

D'Annunzio tillsammans med Mussolini.

Ingången till trädgården med San Franciscus i fonden.

GARDONE BADAR I GYLLENE Eftermiddagssol, då jag passerar den ena av de båda förgyllda gallergrindar varigenom man tränger in i Gabriele D'Annunzios rike. Men då jag följt min ledsagare snett över en stenlagd gård och står i begrepp att stiga in genom den smala dörr han håller öppen, då studsar jag ett ögonblick tillbaka — därinne är beckande svart.

In går jag nu i alla fall och väntar på vad närmast skall hända. Plötsligt tändes någonstans till vänster en liten fladdrande låga, en annan svarar strax därpå till höger om mig, vatten börjar porla, som jag tycker rakt över mitt huvud, och så tar vägvisaren min hand och för mig genom vad som förefaller vara en slags bred gång ut till solljuset igen.

På Vittoriales berömda »piazzetta» stå vi nu. En gång bar Vittoriale namnet Cargnacco och tillhörde en tysk konsthistoriker som hette Thode. Då var den en enkel och anspråkslös boning lik mångfaldiga av de andra, som kanta Gardas stränder, och denna piazzetta var en gräsbevuxen tillflykt med vita trädgårdsmöbler. Som varande tysk egendom blev Cargnacco emellertid under kriget konfiskerad och efter dess slut inköpt av D'Annunzio som drog in där, då han vände tillbaka från sitt mångomskrivna fälttåg till Fiume.

Vittoriale tillhör nu på nytt italienska staten. Strax efter det D'Annunzio flyttat in, beslöt han att där skapa ett museum över kriget i allmänhet och sitt eget deltagande i all synnerhet, och när han väl satt i gång med att realisera sin plan, sände han en dag en budbärare och ett brev i ett aeroplan till Rom, brevet var riktat till regeringen och i det stod bland annat: »Värdigas mottaga min sista gåva till Italiens folk, min sista boning, som jag till mitt sista andedrag skall arbeta på att förändra och fullkomna och förädla och som skall för generationerna efter vår bära min-

net av vårt heliga krig och av mig — som jag givit förr Italien mitt hjärta och mitt blod, som jag avstått från allt för att vinna det enda nödvändiga, så avstår jag nu också från detta stycke jord och från denna enkla boning och från allt som rymmes däriinom, mina böcker, mina möbler, mina manuskript och mina minnen, bevisen för vad mitt liv varit, bevisen för min livslånga trohet och bevisen för min heta kärlek.»

Löftet om att förändra har D'Annunzio hållit. Fru Thode, som efter mannens död kämpat för att få igen sitt forna hem, skulle nu ej känna igen mycket därav. På piazzettan — för att återvända till den — är gräset för längesedan borta och stämningen av idyll med det. Mitt på den står en väldig trämast. Den är två meter längre än de båda flaggstänger som äro

resta framför San Marco i Venedig — det är något som ingen besökare av Vittoriale undgår att åtskilliga gånger få höra — den är stöttad av ett stort rosafärgat stenblock och den bär överst den s. k. Dalmatiska madonnan. Ett monument är det hela över D'Annunzios ivriga kamp att få Dalmatien införlivat med Italien.

Omkring piazzettan ligga byggnader på trenne sidor. Till vänster en, vars mur är översållad med vapensköldar, skänkta till D'Annunzio från olika italienska städer. Den kallas La Prioria och det är i den som fursten av Monte Nevoso mestadels har sin varelse. En bred trappa med sju steg är det första som däriinom möter besökarens blickar. På det fjärde står en pelare. Den anger att åt höger befinner sig vad D'Annunzio kallar den profana delen av hans hem och till vänster den heliga.

Sarkofagen med Italo Roncis lik. Under t. v. synes Puglias mast stiga upp.

ST E I M O D E R N T I D

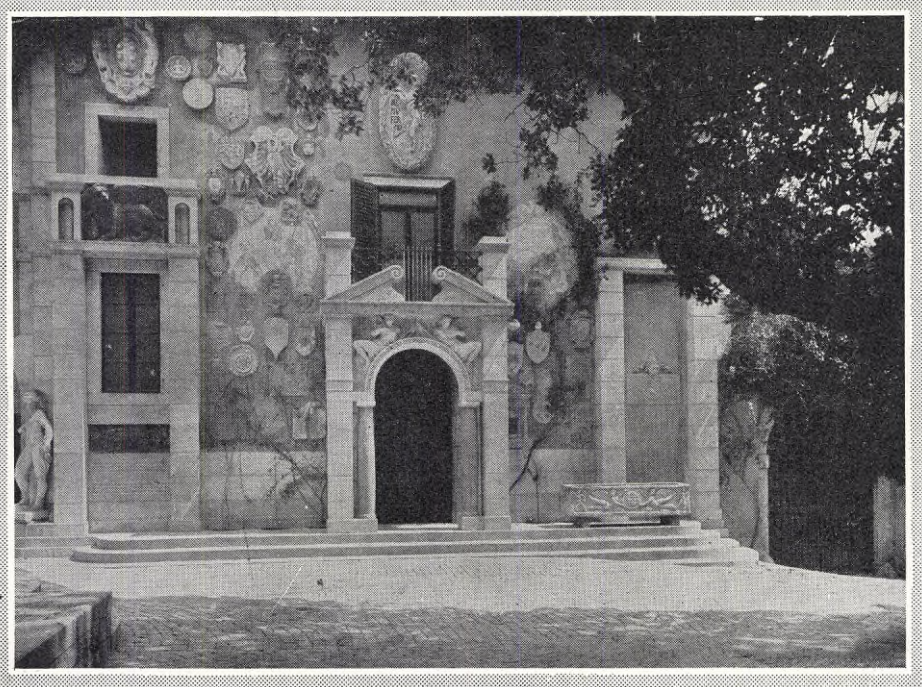
H J Ä L T E D ' A N N U N Z I O !

Segertunden med kolonnerna resta över Italiens segrar. I mitten en antik stol, — D'Annunzios plats då han omgiven av krigsinvalider på vissa minnesdagar här talar om sina krigsminnen.

Interiör från La Prioria.

Ingången till La Prioria.

Den senare utgöres förnämligast av vad som kallas »det dalmatiska oratoriet». Ett stort rektangulärt rum, enormt högt i tak. Runt väggarna gamla snidade och intersiainlagda korstolar. På ena kortsidan bak ett svart galler en väldig orgel. På den andra en fontän med sju strålar, som stämts samman till en melodi. I mitten ett antikt altare på vilket rökelse ständigt brinner. Ljuset faller in — verkligt om dagen, konstlat hela natten om — genom tjocka, starkt gula fönster.

I den profana delen kommer man först in i en fil av biblioteksrum. Trenne små och ett mycket stort. Hyllor, bord, golv, stolar äro proppade med böcker, böcker bundna i siden och sammet och läder och silverbeslaget trä och stenpytt elfenben och brons och järn. Och ifrån dessa skattkammare så till D'Annunzios arbetsrum.

Därinne väntar han mig själv. Spänstig och livligt springer han upp från sin lejonprydda skrivstol, men hastigt nog märker man att det första intrycket av styrka och kraft var blott en villa. Över det väldiga skrivbordet hänger en lampa på tretusen ljus och i dess obarmhärtigt klara sken ses mer än väl hur matta ögonen äro, hur slappa och åldrade ansiktets linjer, hur trött hela hållningen. Rösten har ibland kvar sin forna, underligt metallklara klang, dessemellan sjunker den ned till väsende viskning. Il Commendante är 66 år och har för ett par månader sedan genomgått en farlig operation och arbetar fortfarande från tio till sex—sju mest varanda natt, intet under att han är trött.

»Se här», säger D'Annunzio och slår upp en dörr, »det här är Apollinos loggia och det här är Ledas våning». — Två även

för att vara i Vittoriale mycket svagt belysta rum, av vilka det ena i mitten har en upphöjning varpå står en flygel som D'Annunzio så att säga »ärvt» av Thode och som tillhört Liszt. Bägge rummen äro för övrigt bräddade av kuddar och draperier och på borden ligga stora frukter av glas. Färgblandningen är fantastiskt djärv men ändock harmonisk.

D'Annunzio ler stolt åt mitt intresse. »Ser ni», säger han »här på Vittoriale vill jag visa, att jag inte bara är skald och folkledare och krigare men också och framförallt dekoratör, den störste nu levande dekoratören.» Och så slår han belåtet upp andra dörrar och tänds nya lampor. »Det här är fängelsekammaren, det här är lejonets matsal, det här är den adriatiska Dantes sal. Och det här är dödsrummet.»

»Dödsrummets» väggar äro klädda med mockaskinn, vars fogar döljas medels stora gyllene spikar. Fönstrens rutor äro glas-målerier hämtade från kyrkor och kloster. Golvet täckes av en svart matta. En målning med Kristus och Magdalena hänger på en vägg. Mitt emot står ett skåp på vars dörrar äro målade antika kärlekssymboler. En uppslagen bibel ligger på ett lågt svart bord. Ett trappsteg leder upp till en alkov avstängd medelst en svart balustrad och tillsluten av mörkgrå tjocka sidengardiner. I alkoven befinner sig en katafalk av svartbrun valnöt, en bårliknande tingest formad efter de bårar man så ofta ser på renässansens fresker, täckt av purpurbrokad, flankerad av två smala svarta bänkar med svarta läderkuddar.

På huvudkudden ligger en marmormask av D'Annunzio. Den övre karmen krönes av en furstlig krona och ovanför på väggen hänger en tavla som framställer San Franciscus som omfamnar en naken spetälsk, som bär D'Annunzios anletsdrag och vars armar till tecken på underkastelse hänga slappt ned — i detta rum, som till

(Forts. sid. 1186.)

DE NERVÖSA BARNENS HEM

EN MÄRKLIG SKAPELSE AV D:R ALICE HELLSTRÖM.

DET FINNS INTE EN ENDA MÄNNISKA och då naturligtvis inte heller ett enda barn, som icke har sina speciella problem i livet. Men i alla tider har det säkerligen funnits många barn som haft särskilda svårigheter att finna sig tillrätta i tillvaron, och som ha betecknats som synnerligen svåruppfosttrade . . . med en viss rätt.

Där är till exempel icke så få barn, som av någon obestämd inre oro drivs bort hemifrån på längre eller kortare utflykter, rent av rymningar ibland: man kallar dem vagabonderande med en modern term. Andra lida av utpräglade mindervärdighetskänslor eller av nattskräck, svårighet att somna och därav följande nervös oro och olust. Där är barn som ta sig envisa vanor att grimasera eller att på annat olämpligt sätt fästa den allmänna uppmärksamheten på sig, barn som inte vill äta och mer eller mindre medvetet plåga sin närmaste omgivning, fast de bland främmande kan uppträda både snälla och glada, barn som hetas bråka, så att man i vanliga skolor ej får bukt med dem, ja kanske till och med barn, som lida av sådana ledsamma vanor som kleptomani o. d. För behandlades dessa nog i regel med alldeles särskild stränghet utan att dock resultatet blev tillfredsställande utan snarare tvärtom. Men numera har man alltmer fått klart för sig, att alla dessa egenheter vanligen bero på en viss disharmoni hos barnen, en brist på balans, som gör att de mindre än andra kunna behärska sig.

Deras intellektuella begåvning behöver det icke vara fel på, men de ha ofta svårt att anpassa sig i hemmen eller i en vanlig skolklass och behöva för längre eller kortare tid komma bort i nya för dem lämpliga förhållanden för att återfå sin sinnesjämvikt.

Här i landet finns det tills dato inga offentliga observationskliniker för dessa "problembarn", men på flera håll i utlandet har man härvidlag gått före. Bland de svenska kvinnliga läkare, som ägnat hithörande spörsmål en alldeles särskild uppmärksamhet, är d:r *Alice Hellström*.

Redan i början av sin läkarbana hyste hon ett starkt intresse för barn av ovannämnda kategorier och liknande och tog sig för att flerstädes utomlands studera vad som gjordes för dem. Bl. a. tjänstgjorde hon år 1923 vid en schweizisk klinik.

Men då hon vid öppnandet av enskild praktik i Stockholm år 1924 fick sådana barnpatienter under behandling, kände hon mycket starkt behovet av någon plats, dit man skulle

D:r Alice Hellström.

Många föräldrar och målsmän skola säkert med intresse ta del av den idé, som förverkligats av d:r Alice Hellström och som har till mål att återskänka "problembarnen" hälsa och lugn.

kunna skicka dem för att få dem varaktigt hjälpta.

Som ett försök bildade hon under somrarna 1926—28 i Jämtland en liten privat koloni för några barn, som behövde komma hemifrån och tillika stärkas i hög ren luft. Resultatet blev utmärkt. Under doktors lugna och glada personliga ledning levde barnen där ett stärkande friluftsliv, insprängt med vilo- och arbetsstunder. Och därmed följde gott humör och stärkta krafter att åter börja livets strid med.

Men detta d:r Hellströms arbete skedde i så ytterst liten skala, det behövdes ett större hem eller helst många hem, där man under längre tid finge ta hand om sådana barn, som krävde varaktigare vård. Ett par månader var ungefär lagom att lära känna dessa, men ej tillräckligt för att verkligen framgångsrikt hjälpa dem att övervinna sina speciella svårigheter. Visserligen hade nyligen en behjärtad Göteborgsläkare, d:r Agnes Henriques, i Trollhättan öppnat ett hem för sådana barn, men det förslog ju heller inte.

För att få arbetet igång i Stockholms närhet vågade d:r Hellström då att i vintras öpp-

na ett litet skolhem i Knivsta med tolv stycken barn att börja med. Ett par intresserade privatpersoner bidrogo med ett mindre startkapital, snart fick man ett bidrag från Allmänna Barnhuset och i mars bildades föreningen "Mellansjö Skolhem", i vars styrelse ingick sådana personer som professor Gösta Bagge, folkcoleinspektören i Stockholm d:r Carl Nordlund, fru Ebba Heckscher, fru Ellen Tiselius och direktör Mauritz Carlsson förutom d:r Hellström själv. I föreningen kan varje för saken intresserad person ingå som ständig eller årsbetalande medlem. Även Pensionsstyrelsen har funnit saken värd en insats och beviljat ett anslag för de närmaste tre åren, och Stockholms stad har begagnat sig av tillfället att sända dit några barn genom sina barnavårdsnämnder. I sommar, då d:r Hellström lyckades hyra en närbelägen villa kunde man ta emot 27 barn.

Under detta år har undertecknad haft nöjet att se litet av verksamheten där ute, och det är med oförbehållsam glädje jag vill ge en kort skildring av hur barnen haft det vid Mellansjö Skolhem, som fått sitt namn av läget i skogen mellan de båda små vackra sjöarna Valloxen och Säbysjön.

D:r Hellström har inte själv varit bofast där mer än några veckor, men har stått i ständig kontakt med hemmet och gjort mycket täta besök där ute. Föreståndarinnan är fröken *Emy Weigant*, utbildad sjuk- och barnvårdarinna, som tar barnen genom sitt vänliga, stilla väsen. Hon håller av dem allesammans och är särskilt glad, då några av hennes värsta bråkstakar visat sig omtänksamma och hyggliga mot markens små kräk eller andra varelser, som kommit i deras väg eller då hennes små grimasbarn efter bara en kort tids vistelse vid hemmet alldeles glömma bort sin ovana.

Till medhjälpare har hon ett par lärarinnor och ett par sköterskor. En av lärarinnorna har förut tjänstgjort vid den engelska pedagogen och psykoanalytikern mr. Neills experimentiska skola för pojkar med dess oerhört radikala metoder att uppfostra barn, särskilt problembarn, i en ganska ohejdad frihet, men d:r Hellström anser en viss lagom disciplin synnerligen nyttig.

Som hon även tror på musikens uppfostrande och samlande betydelse har hon valt en andra lärarinna icke minst med hänsyn till hennes förmåga att leda barnens sångövningar och även undervisa de mera musikbegåvade ele-

(Forts. sid. 1189.)

Trädgårdsarbete på Mellansjö skolhem.

DEN KULTURELLA RINGDANSEN

ANDARNA HA VAKNAT I VICTORIASALEN men i Sollentuna är det likafullt en olust att leva. Ho vet, hur det är med andarna i socknen, men så mycket är säkert att kropparna ha känt en kittlande lust att röra på sig. Svänga sig i gammal vals och polka och kanske en stepp men visst inte i jazz eller breakaway. Det, kan man tycka, är en ganska oskyldig lust, men ledningen av socknens kulturella ungdomsring är av annan mening. Och nu är det, som sagt, olust i socknen. De äldre vilja kultivera de yngres nöjesliv och de yngre tycka, att det där kulturella nöjeslivet låter lite löjligt. Eller, som en yngling i Tureberg uttryckt sig: »Tolvåringarna här i föreningen dansa ju ringlekar, men inte är det något roligt för oss äldre att sitta där och titta på. Och själva hoppa med — det tycka vi är lite larvigt.»

Den ynglingen är det bestämt ruter i. Jag delar helt och fullt hans mening om det lite larviga i att långa drasuter till moderna pojkar, som hänga näsan över skolbänken dagen lång, ska fjanta omkring i s. k. kulturell dans. Det är en ärlig yngling, han säger rent ut vad massor av modern ungdom tänker. Vad är kulturell dans och vad icke? En kulturnation har precis de danser, den förtjänar, och det lönar inte att med aldrig så kulturella bevekelsegrunder tvinga på den några andra. Är det så, att kulturen uttrycker sig i de sprattlande bakbenen, så få vi nog ta bakbenens sprattlande vittnesbörd för gott.

Ordet kultur missbruka vi dagligen och stundligen. Dess egentliga innebörd har skymts bort av det förvirrade språkbruket, som givit begreppet ett otal varianter — trafikultur, bordskultur, badkultur, motorcykelkultur, weekendkultur och andra kulturer, varmed vi i själva verket bara åsyfta en viss civilisation eller hyfsning inom olika områden av samhällslivet. Värst är förvirringen ifråga om den kulturella dansen. Där har nämligen begreppet kulturell blivit identiskt med begreppet kulturhistorisk. Enligt denna begreppsförvirring är en dans kulturell, först när den är så där 30—40 år gammal eller helst ännu äldre. Följaktligen anse kulturvårdarna i Sollentuna, att valsen alls inte och polkan med nöd och näppe äro kulturella danser. På Gröna Lunds Tivoli tillhöra däremot både valsen och polkan de

I anslutning till oppositionen inom Sollentuna ungdomsförening mot att dansa s. k. kulturella danser ger fil. kand. Gustaf Näsström opponenterna ett handtag i denna artikel, där han kraftigt vänder sig mot vad han kallar »bygdekulturfjanteriet». Ja, vad anser Ni själv om det? — inlägg i diskussionen äro välkomna.

»kulturella danser», till vilka Pinet bjuder upp med tonerna från sitt piano. Man ser alltså att vad som är kultur på Kungl. Djurgården, är bara flärd och lättsinnighet Sollentuna. Så kan kulturbegreppet variera, men i bägge fallen är det tydligt, att kulturell innebär något mer eller mindre föråldrat. Skillnaden ligger i åldersgränsen. Pinets kultur är tjuugu år gammal, medan danskulturen i Sollentuna förlorar sig i det historiska dunklet på andra sidan sekelskiftet. Därtill kommer, att kulturen i Sollentuna anser sig ha sina rötter i gammal svensk allmogekultur, och något dubbelt så kultiverat som den finns ju inte i detta gamla bondeland. De föregivna bonddanserna äro så till den grad kulturella, att en organisation, som har till sin huvudsakliga uppgift att hålla dessa danser i bruk, kallar sig Svenska ungdomsringen för bygdekultur. Som om bygdekulturen skulle ligga i dansen —!

Emellertid har det visat sig, att liksom mångt och mycket i vår gamla allmogekultur inte är annat än omplanterad högreståndskultur, så äro också våra »kulturella» folkdanser i många fall uppenbart högreståndsbronade och i andra fall folkdanser, som ha kultiverats i Stockholm eller Uppsala. Dr. Ernst Klein har i en mycket rolig tidskriftsartikel påvisat, att flera av våra mest populära folkdanser komponerats vid Gustaf Adolfs torg, närmare bestämt i Kungl. Teaterns balettskola och av balettmästaren Anders Selinder. Andra ha stiliserats och modererats — efter bondska mönster — av Uppsalastudenternas danslag Philocoros och av Svenska Folkdansens Vänner. Den riktiga bonddansskulturen — det var snus och brännvin och hi och hej och klackarna i taket, så jäntan skrek och tappade stubben, och den kulturen passade inte riktigt bra på kungl. operascenen och på godtemplarordnarnas nyårsbasarer...

Endast den mest förblindade dyrkare av gammalt och fornt kan påstå, att det folkliga nöjeslivet i gångna tider var mer kultiverat

än i våra. Den gamla goda tiden var en tid av barbari och sedefördärv — det kommer man snart nog underfund om, när man snokar litet i arkiven. Vår tid är väl — gudiklagat — inte så särdeles kultiverad, den heller, men vi ha ingen anledning att oja oss över ungdomen. Den är ytlig, säger ni — å prat, den var inte djupsinnigare förr. Den är uppstudsig och kavat, säger ni — gott, den behöver kraftiga armbågar för att skaffa sig plats i samhället. Och den hycklar inte, den är renhårig och uppriktig, och det var nog si och så med den saken förr i världen — det kan redan Abelards Héloïsa berätta om. Nu säger den nej till att göra sig oskyldig och att fjanta med i något, som den finner »larvigt». Den lever i en tid, som framtingar en viss brådmogenhet, en viss illusionslös realism i blicken på tingen. När så tanteriet kommer och vill påtrycka den en slags nöjeskultur, som den finner föråldrad och oäkta, så reagerar ungdomen mot — det oäkta.

Ack, om bara våra ungdomsfostrare ville vanna sig om att se på ungdomen sådan den verkligen är och inte sådan den enligt deras uppfattning borde ha blivit. Det finns ingenting en sund och ärlig ungdom så instinktivt rider spärr emot som den där »larviga» gammalmansklokskapen och den där tantigt välmenta beskyddartonen. Här späckas skolbarnens hjärnor med ett relativt tidsenligt kunskapsmaterial, teater, film, tidningar och radio införsatta dem nolens volens i nutidens livsförsel och mentalitet, allt är inriktat på att göra dem till moderna medborgare i ett modernt samhälle, men i sitt nöjesliv ska de dalta omkring i ringlekar och folkdanser som om de ännu i tonåren tillhörde en kindergården och aldrig hade smygrökt en cigarett eller smyglyst en flicka i en portgång. Jag tror inte på någon hazeliansk »bygdekultur» i Turebergs högst moderna villasamhälle, ja, inte ens i Blomstermåla eller Undersåker. Ingenting är farligare än att göra nöjeslivet så kultiverat, att ungdomen finner det tråkigt. Då är det säkert klokare, att lära pojkarna och flickorna dansa jazz på ett kultiverat sätt — förr eller senare komma de i alla fall underfund med att kultur är något, som de själva måste arbeta sig fram till.

Ill. G. Chatam. GUSTAF NÄSSTRÖM.

Gruva Er inte för stöket

TAG TOMTENS

SKURPULVER

"JAG VILL BLI MOR OCH DOTTER

Två konstnärinnor: fru Astrid Wahlstedt med dottern, fru Viola Markelius.

NÄR MAN TÄNKER TILLBAKA PÅ sin barndom så ser man — utom mycket annat av lust och nöd — en oändlig rad vänliga och stora och skrattande tant- och farbrorsansikten lutade över sin lilla person och hör en rad röster fråga: Nå, vad ska du bli då, när du blir stor? Var man då en liten herre, så tittade man klarblått och bestämt på ansiktet och sade »sjörövare» eller »polis» eller »han som går först i vaktparaden». Och var man en miniatyrdam, så sneglade man blygt på sina inåtvända tår och viskade: jag vill nog bli som mamma.

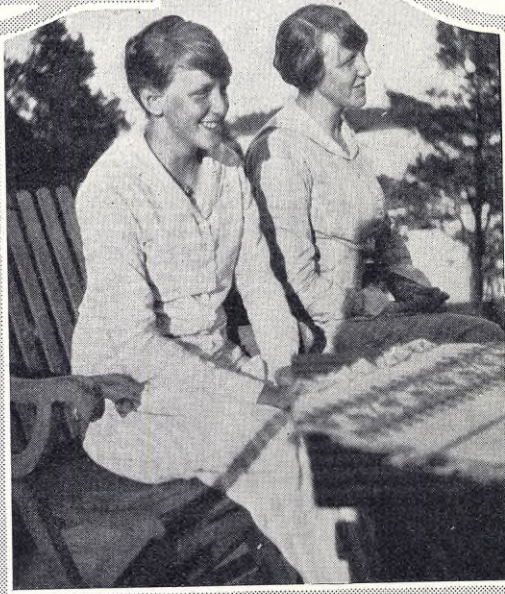
För pojkarna bleknade väl sjörövaren och de andra manhaftiga personerna bort, när långbyxorerna började fladdra om benen, men hos flickorna fanns drömmen om mamma kanske längst inne kvar som yrkesvarelets naturligaste och riktigaste lösning, stödd av anlag, håg, påtryckningar och slump. Och inte bara förr, när »att bli som mamma» oftast betydde att bli vad som högtid-

D:r Hedda Andersson.

Det trivsamma med familjetradition i den formen, att sonen går vidare i faderns yrke är erkänt. Det blir något av rotfast familjekultur och sammanhållning över en släkt, där en lång rad av söner i tur och ordning övertagit prästkappan eller uniformen eller ämbetsmannarocken. Det var så förr och det är så än, med den skillnaden blott, att tiden fört detta inom räckhåll även för kvinnorna. Yrken och intressen börja gå i arv även på kvinnosidan.

ligt kallas maka och moder, utan även nu, sedan döttrarnas yrken blivit lika skiftande som sönerns, finner man ofta släktens damer som länkar i en kedja runt samma intresseområde.

Två skådespelerskor: fru René Björling (t. v.) och hennes mor, fru Manda Björling-Falck.

Sista länk i en av de längsta och mest imponerande av spinnsidans yrkeskedjor är praktiserande läkaren i Lund, Hedda Andersson. Redan hennes mormors mormors mormors mormor hade som huvudintresse vad man väl närmast får kalla sysslande med sjukdomar. Hon var inte läkare, därför att »hon» överhuvudtaget inte bar yrkestitel på den tiden, men hon gav intresset och kunnandet i arv åt sin dotter, som via ännu ett par generationer förmedlade insikterna till den bekanta »Lundakvinnan». Elna Hansson bar sitt ryktesnamn efter sin födelsestad men hennes remarkabla verksamhet var till största delen förlagd till Malmö, där hon dog i början på 90-talet. Hennes halvt ockulta förmåga att ställa diagnoser och behandla benbrott och ledsjukdomar var kortast uttryckt sådan, att om hon levat nu skulle hon blivit professor och om hon levat för några hundra år sedan skulle hon blivit bränd på bål som en sällsynt fullfjädrad häxa. Hennes dotterdotter, dr Hedda Andersson, är den första i den långa raden av läkarkvinnor som »legaliserat» verksamheten genom att

bli en av sin mormors hemtrakts mest kända läkare. När hon slog upp sin läkar skylt på Karl XI gata i Lund kunde hon alltså göra det i förvisningen att redan på gatans kungliga namnes tid släktens främsta kvinnliga medlem kunnat slå upp sin skylt — om tiden och Karlen så velat.

Ett lika bra exempel på hur intresset för ett kall kan väckas av den miljö man växer upp i är föreståndarinnan för Sofi Almquist's samskola, fröken Signe Almquist, som direkt tagit vid på den framträdande post hennes mor skapade och innehade. En skola är ett av de verksamhetsfält, som bäst gynnas av en viss patriarkalisk, i detta fall matriarkalisk, ordning, och ingen kan väl heller bättre än en dotter uppskatta och i djupaste mening förstå meningen med och utformningen av sin mors verk.

Inom andra kulturens områden, konsten, är det kanske mindre oväntat att anlag och håg gått stadigt i arv från mor till dotter, men i varje fall är det lustigt att se hur försynen roat sig med att rita samma krumelurer på talangen inom flera led i en släkt. När fru Viola Wahlstedt-Markeilius berättar om sin mormor, Malvina Bråkenhielm, så kunde det lika gärna vara historien om henne själv — de kapitel av sagan som ännu hunnit skrivas. Allroundbegåvning är ett förfärligt ord, men det blir litet vackrare om man därmed menar gåvan att kunna få den konstnärliga gnistan att flamma upp på flera av konstens områden, även om den som står bredvid skulle vilja gruffa litet med makterna för att en människa kan både sjunga och författa medan många inte kunna någongendera delen. Malvina Bråkenhielm kunde både sjunga och författa och gav i sinom tid sin vitalitet åt dottern, fru Astrid Wahlstedt, vars konst blivit känd och uppskattad, och som i sin tur givit denna tvekan mellan konstgrenarna åt den yngsta i släkten.

— D. v. s. jag började med målningen och kom in på akademien vid 17 år, säger fru Markelius, men redan då traskade jag betänksamt mellan paletten och noterna även om skulpturen var mitt käraste arbete. Jag reste ut, hade utställningar, tillbad

Två författarinnor: Laura Fitinghoff och . . .

Apollo med pensein och kanske litet sånggudinnan i hjärtat. Och nu studerar jag sång och hoppas... Vad den — som vi hoppas — blivande sångerskan hoppas drunknar i larmet från husets telning, som inte är en dotter, men att döma av

S O M M A M M A . . . ”

I S A M M A Y R K E

röstresurserna ämnar flytta över släktens talanger på svärdssidan.

Konsten kan ju knappast bli föremål för rent yrkesval, antingen vill man och kan inte eller också kan man och vill inte, i bästa fall både kan och vill man. Men även inom de mer valbara yrkena ha kvinnor ritat släktkurvor med samma penna.

— När min mamma, Regina Skilt, kom över från Hamburg med man och barn och bohag — berättar fru Vilma Palmér, innehavare av en av Stockholms förnämsta modeaffärer — och familjens ekonomiska förhållanden försämrades, slog hon med tysk energi upp en liten modeaffär på Jakobsgatan. Och om skådespelarbarn andas kulissluft och artistbarn ateljéluft, så andades jag hattluft. Från det jag började få någon liten tanke i huvudet, så formade den tanken sig till en hatt. Jag gick bakom de eleganta damerna i Kungsträdgården, där det fina Stockholm då spatserade sig, och forskade i hattmodeller, gjorde min första hatt vid 13 år och blev modist vid 15. När jag fyllde 21 sade min mamma på det språk, som hon behållt genom de svenska åren, att »no, min Filma, får do take potiken». Ja, och så tog jag butiken och när Jakobsgatan blev för tjock av Rydbergs matos och Boivies ostlukta så flyttade jag över hit till Birgerjarlsgatan. Och här går man bland sina små Garbofodral och blir så smått psykolog, man hinner se ganska mycket av dampsyket från det de sitta som små ungar framför disken och prova första riktiga hatten tills det de lyfta upp sina egna småttingar.

Medan mamma talar om mormor går dotterdottern fröken Karin Palmér ute i affären bland flor och brättlösa stommar. Vad mamman lärde sig i Kungsträdgården har dottern i kraft av tiden och utvecklingen fått lära genom studier i Hamburg och Paris och så småningom ämnar väl även hon gå och bli så smått psykolog bland speglarna och ärva mormors och mammas tydliga valspråk: föra firman framåt.

Vi snuddade vid kapitlet skådespelarbarn

... dottern Rosa Fitinghoff.

och kulissluft — i ganska många fall inom teatervärlden har det visat sig, att skådespelarbarnet andats in kulissluften betydligt längre ned än i lungorna. Fru René Björling började gå i sin mammas, Man-

da Björling-Falcks, fotspår långt innan hon bokstavligt taget trampat ut barnskorna. Redan som liten unge fick hon en farlig men förtjusande gloria kring sin lilla blonda person, när hon agerade barn i de av föräldrarnas pjäser där så fordrades. Enligt man-man-förebilden-repetitören var det alltid och alldeles naturligt bestämt, att dottern skulle in vid scenen. Det var aldrig någon diskussion om den saken, när René i sinom tid växte till sig och blev för stor att stå i kulisserna, så skulle hon stå framför dem — den brinnande hägen är knappast rätt bild, snarare kunde man tala om atmosfärens tryck, som dessutom

Två affärskvinnor: Fru Vilma Palmér med dotter.

Två journalister: fru Anastina Alkman med dottern, fru Eva Malm.

inte hade något motstånd att övervinna. Och René Björling som konstnär har lyckligt undgått faran av att gå omkring som en blekkopia och ett omedvetet plagiat av modern-konstnären, en fara som är hotande för en ung skådespelerska med samma yttre typ som föregångerskan på tiljorna.

Faran att bli en tunnblodig och bleksiktig andra-generationskopia har avskräckt mer än en dotter från att ta upp moderns fallna mantel, även om instinkten sagt henne att den skulle passa precis och klä henne. Det dröjde mer än trettio år innan författarinnan Rosa Fitinghoff bestämde sig för att komma över det förlamande »jag kan inte», som hon satt som skygg-lappar för ögonen när det gällde att gå vidare på den väg Laura Fitinghoff med sådan kraft stakat ut.

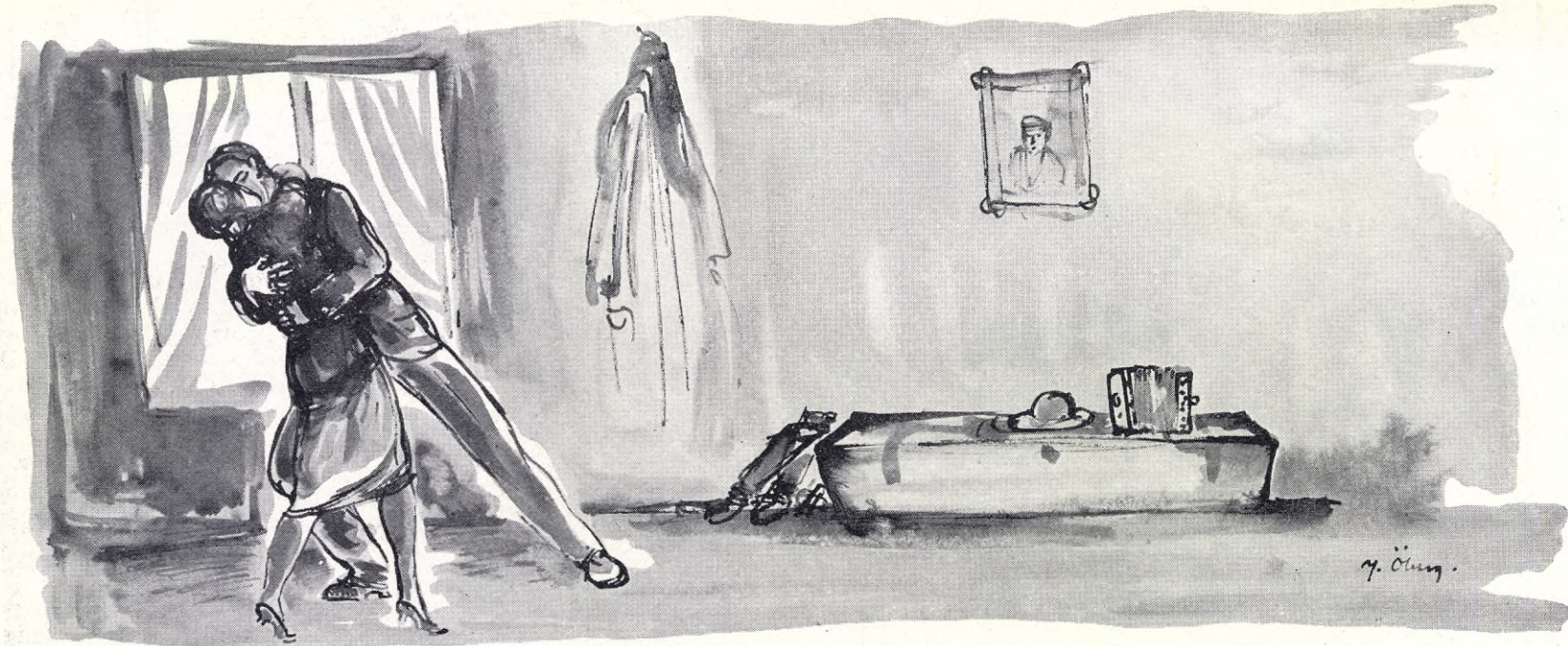
— Min mor började själv inte författa, förrän hon kommit över de trettio, och då gjorde hon det helt enkelt därför att hon måste försörja oss. Sagorna, som hon berättat för mig som barn under vår rikedomstid befunnos plötsligt vara gångbara i handeln, och sedan hon letat fram manuskriptet till »En liten värld bland fjällen» på

en slarvig släktings notställ, där det slängt några år, och fått 200 kronor i honorar, så började hon författa på allvar. Jag skyddade mig bakom en mur av hemgörsmål, handarbeten och hushållsknog och pianospelning, för kravet att försöka mig på leken med pennan, mest rädd vid tanken på att min egen obetydliga talang skulle pretentiöst knuffa sig fram bredvid min mors. Efter ett långt krig tvang hon mig dock kapitulera, muren rasade och på dess spillror satte jag mig och skrev —

Precis omvänt var Vera von Krämers ställning som barn i ett av Stockholms intellektuellt mest framträdande hem. Det var ingen som uppmanade den lilla storögda och förtvivlat blyga flickan att börja fäktas med litterära vapen. Ingen utom Ellen Key, hennes historielärlarinna, som vid ett tillfälle förutspådde henne: du kommer att hjälpa Hjalmar Branting i hans tidning. När sedan Vera med förklarlig stolthet basunade (Forts. sid. 1187.)

Fröken Signe Almquist, föreståndarinna i Sofie Almquists samskola.

TVÅ SLAGS KÄRLEK

Av

ELISABETH HÖGSTRÖM-LÖFBERG

HARALD FORSMAN, BIOLOGILEKTORNES Harald, hade alltid varit en mönstergill ungdom, vars enda äregirighet var att lära och göra sina föräldrar heder. Långt innan han kommit i gymnasiet hade fadern många gånger förvånats över hur väl han hade reda på vad som fanns i läroverkets samlingar, och inte nog därmed: han kunde också med besvärande vakenhet påpeka vad som inte fanns, men borde ha funnits där.

I hemmet hade han allt sedan sin födelse — ett evenemang à la stam-modern Sara i lektorskans fyrtioandra år — varit den axel, kring vilken världen vände sig, men även de mest kritiska i det pedagogiska umgänget måste erkänna att det inte tagit mycket på honom. Stilla och försynt och alls inte medveten om sin oerhörda betydelse gick han ut och in, han torkade lydigt sina fötter på tre olika sorters dörmattor och hängde kläderna på sina bestämde krokar, och hade hans mage, vilken naturligtvis alla ringarna igenom fortfarande stod under moderskärlekens kontroll, givit anledning till oro, konsumerade han hjältemodigt havre-kok och okryddade kalvfärsbullar i veckotal. Bland kamraterna spelade han givetvis en mera slätstruken roll, men han var ändå på sitt sätt avhållen och respekterad, därför att han aldrig spelade översittare och aldrig förde skvaller.

Men åren rulla obönhörligt fram, och så kom den dag, då lektorns med blödande hjärtan måste skicka honom till Uppsala för att fortsätta sina studier. Han var då en lång, blekhyad student med drömmande gråblå ögon, ett lockande byte för alla onda makter, men vad kan en mor mer göra än innesluta sin älskling i förböner och yllevaror och hoppas det bästa! Där-efter blev helgerna och somrarna de fyra, mot vilka föräldrarna spanade, och han var alltjämt samma Harald, även sedan skägg-botten mörknat och tentamensboken pe-

kade mot examen och självständighet. Tills en dag ett brev av hans hand kom till det grönmålade huset vid Storgatan och delgav dem att han till jul ville få visa dem en Gunhild, som skulle bli den sötaste och älskligaste sonhustru de någonsin kunnat önska sig! Först hade han naturligtvis inte ämnat fria förrän han tagit sin examen, men så hade tösen tagit en anställning att följa med en sjuklig professorska ut till södern, och då kunde han inte uthärda att hon skulle resa, förrän han var viss om hennes ja. Förövrigt var hon tjugo år gammal, liten och blond och ensam i världen, eftersom hennes föräldrar dött redan när hon var liten och en halvbror, som var industripamp ute i Finland, hade betalat inackordering för henne i en uppsalafamilj.

Lektorn själv var vid den tiden mycket klen och hade redan ett par terminer varit tjänstledig, men han hade en utomordentlig sköterska för sin räkning, och för lektorskans kom han liksom förut ändå avgjort i andra rummet emot Harald. Skakad i sitt innersta gick hon nu med tårdränkta näsdukar ronden bland sina vänner och sökte utlopp för sin ångest, och fruarna voro ömsom skadeglada och ömsom tröstande, men alla framhållande att hon borde vara tacksam till Gud att det ändå var en familjeflicka — »tänk dig Lotten, att det kunde varit en studentska med en riktig stank av cigarrettrök!»

Men lektorskans spänning gav icke med sig, utan fyllde henne så helt, att den ej ens övermannades av lektorns bortgång och jordafärd. Flickan var ju fortfarande vid Rivieran, men alla lade märke till att Harald tycktes förändrad. Vare sig det var sorgen efter fadern eller saknaden efter fästmon, troligen bäggedera, så hade hans blekhet blivit nästan skrämmande och det hade kommit något plågat och ostadigt i hans blick.

Stackars Harald Forsman, han var en av de goda, mot sitt öde helt och hållet försvarslösa människor, som ingen kärlek heller kan befria från det mörker, mot vilka de obönhörligt föras fram. Till sin begåvning var han i verkligheten en medelmätta, vilken från barndomen ställts in på att fylla snillets mått. Inte är det heller gott att veta vad och hur mycket han fått med sig från den gamla förtunnade lärdomssläktens upprepade kusningiften, alltnog, när det nya målet nu ytterligare sporrade honom, bröts han ned och knäcktes. —

Sammanbrottet var det mest plötsliga och våldsamma, som kunde tänkas, och hans lärare och kamrater ordnade för honom, så att modern ingenting fick veta förrän han var i säkerhet på hospitalet. »Den arma lektorskans, detta överlever hon inte!» sade stadsborna sinsemellan, men hos henne var tågan sund och seg, och åtminstone fysiskt stod hon upprätt i sin fruktansvärda prövning. Det fanns ett, som höll henne uppe, ett, varpå hon koncentrerade sig, och som blev hennes fixa idé, och det var att hämta till sig den flicka, som Harald hade älskat, och ständigt ha henne hos sig. Så starkt var detta begär, att få någon att tala med om Harald, någon, som inte skulle tröttna, utan dyrka och frossa som hon själv, att hon mitt i vintern skaffade sig resällskap och begav sig ut för att möta denna Gunhild.

»Hon har blivit förryckt, hon också», sade staden, och skakade på huvudet, ty de visste ju alla och envar hur minst sagt ekonomisk Lotten Forsman alltid hade varit.

Fjorton dagar var hon borta, och när hon kom åter hade hon med sig en smärt, svartklädd flicka, vilken hon presenterade som sin svärdotter Gunhild Askund. När väninnorna frågade »Hur länge skall hon stanna?» svarade lektorskans mellan snyftningarna: »Alltid — alltid, kära ni! Vi

Ill. J. Öberg.

(Forts. sid. 1189.)

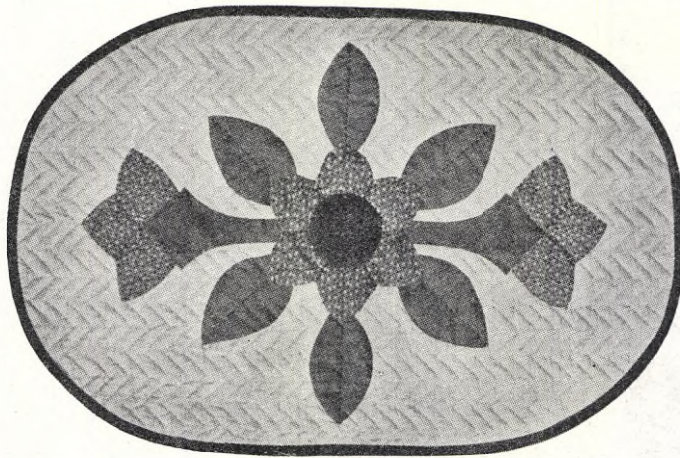
MATTAN PÅ BADRUMSGOLVET

ETT FÄLT FÖR ROLIGA EXPERIMENT

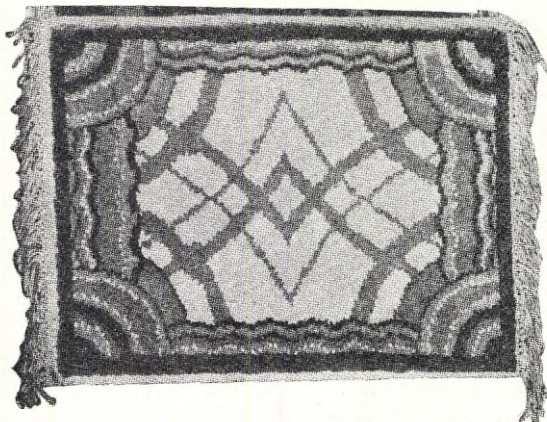
DEN NYTTIGA SIDAN.

ALDRIG BLIR MAN NÖJD. NU har man fått badrum eller hade man det förut, har man nu fått plattor i stället för trallan, som ständigt var våt och som skulle tagas upp och ställas på tork... Och glädjen är stor. Men — så är det ändå inte bra. En trätralla är varm att stå på, plattor är kallt. Eller plattorna äro så vita och fina, att de icke tåla smutsas av skodon. I varje fall behövs det badmatta — badmattor, ty de skola vara tvättbara och gå i byk.

Det finns att köpa mycket bra sådana. Men inte så alldeles billiga, vill man ha något mera extra kostar

Badmatta av bomullsflanell, randad på maskin i täckstickning.

Ett experiment med maskinflossanål och bomullsgarn.

det tio, elva kronor. För bara en och den är ändå inte stor. Alltså göra vi dem själva. Vill förutskicka, att badmattor är en utmärkt present ur julklappssynpunkt.

Den bästa sorten torde nog vara den, som virkas av grovt ljusvekegarn, som finns numera i mycket vackra färger. Man virkar i längder, var längd består av rutor i »varannan färg», t. ex. en rostbrun, en gul, en rostbrun, en gul o. s. v. och så sys dessa ihop och en bård virkas om det hela. En mera »intrikat» matta är den, som bilden visar. Pärlgarn nr 3 och virknål nr 1. Man arbetar hårt. Man börjar inuti, gör rader av t. ex. vitt och grönt eller vitt och rosa.

Här sys icke längderna ihop, utan hela bredden virkas med ens, så bred som man vill ha den. Börja med det kulörta, virka 15 cm. — som enligt förebilden bestod av 12 stolpar. Tag vid med det vita, gör 12 vita stolpar och låt det kulörta garnet virkas in på avigsidan, gör sista maskan kulört, tag vid med kulört och låt det vita följa med på avigsidan. Virka så utefter hela längden. Vänd med en luftmaska, virka vitt över vitt, kulört över kulört i tre varv ytterligare. I nästa varv bytas färgerna.

Bården: ett kulört varv runt det hela, öka i hörnen. Då man kommit till utgångspunkten, virkar man ihop varvet, vänder och gör ytterligare ett varv. Fäst och klipp av och vänd arbetet.

Tredje varvet: knyt i av det kulörta en maska före hörnet, gör en stolpe kulört med det vita under, gör tre X stolpar i hörnstolpen, och en st. därtill. Tag vitt, 1 st. i

varje av fem av de övre stolparna, byt till kulört och tag tre st. i de tre övre st. fortsätt hela vägen så att det blir fem st. vita före hörnet, gör hörnet som förut. Gör 5 varv på detta sätt. I varje hörn göres 2 extra st. Gör 4 varv helvita utom hörnen, som äro som förut. Gör 8 varv som de övre bårdvarven, men låt färgerna byta plats. Avsluta med ett varv kulört.

En annan typ badmatta gjorde undertecknad som ett experiment, då den virkade var i byken. Den kostade icke fyra kronor, då frånräknat att en del lappar användes ur lapplådan. Köpte grön bomullsflanell, dubbel längd av mattans, vidare ett lager mellanfoder lika långt som mattan (den blev 60 bred, 93 lång). Lade mellanfodret mellan den dubbelvikta flaneln, sydde efter linjalritade diagonalränder på maskin med grön tråd som vid täckstickning, över hela ytan, kantade med en bomullsribba ur lapplådan och satte en

Duk i svart.

Mönster från Julie Wener.

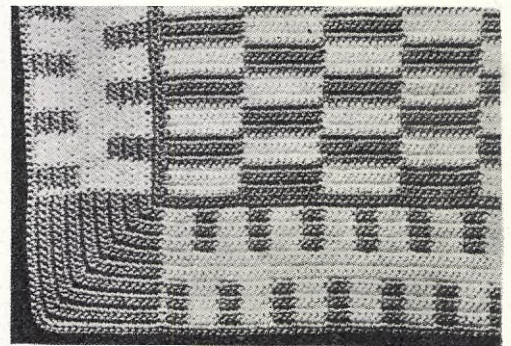
Duken, 110x110 cm. i storlek, är av tunt svart merc. tyg, rutat med fina ränder i grönt och terra. Är broderad dels med en krans i korsstyg mitt på dels ett par mindre motiv i grönt, terra och brons. Kunt duken en frans, upprispad av tyget. Pris påbörjad med korsstygsmotiv och material Kr. 17:—.

Rekvireras genom Iduns Handarbetsavdelning, Stockholm. Sändes mot postförskott.

stor ros, urklippt ur en bit kretong, mitt på. Denna matta syddes på en timme och det visar sig att den är mycket behaglig att gå på, tvättbar är den ju, men inte beräknad för leriga pojkångor. Min flanellmatta var icke oval, som bildens, rektangulär går den fortare att sy.

En annan typ av badmatta, mera raffinerad, kan man göra med den flossaapparat, som nu lanceras i de stora bodarna.

Spänn säckväv i en träram, hopspikad av fyra brädbitar på kant, spika på säckväven med tät placerade nubbs, ty tyget får icke töja sig. Dessutom bör man hålla i

Badmatta virkad av pärlgarn.

minne, att icke ta för tunt underlag, ty då blir det för slankigt. Ett par lager av utrangerade handdukar går bra. Gör nu enligt beskrivningen på denna oäkta flossa, som man får lära sig då man köper apparaten (å 3:75) en matta av kulört ljusvekegarn. Mönstret kan man rita upp med blåpenna själv — ett par bårder och halvcirklar i hörnen samt ett mittmotiv. Undertecknad har gjort mattan till vänster i blått, gult och beige samt något grått. Andra färger äro mörkbrunt, beige och orange eller blått, violett och svart. Av bomullsgarn får man ta täta rader, ty det fyller icke vidare. Material till en sådan liten matta gick till 4:93 alltså fem kr. Fransarna utslutas.

Ännu en badmatta, mycket enklare, men dock användbar vid mycken slitning, kan man göra av åtta s. k. skurdukar, som ha en alls inte ful brun ton. Lägg ihop två och två på varandra och gör av dessa fyra bitar man då får, en matta, som virkas ihop med kulört bomullsgarn. Gör en grov virkning eller langett i kanten.

Till sist en parentes: det visade sig, att den tätstickade badmattan med mellanfodret, blev så frestande lik ett barnvagnstäck, att idén måste kunna utföras på detta sätt. Jag har icke ännu praktiserat den, men ämnar göra det i något tunt ylle, en stuvbit, kanta med ylle eller poplin och — naturligtvis på maskin — i mitten sy ett kretongmotiv. Och skicka täcket till Småbarnslådan — och se till om idén kan finna användning dessutom som julklapp. Ty så »söt» tycka alla att badmattan är!

CECILIA MED NÄLEN.

En god och hälsosam thédryck vinnes icke med vilket thé som hälst.

M. S. KOBBS SÖNER är den enda firma i Sverige, som uteslutande ägnar sig åt thébranschen under ständig vetenskaplig kontroll.

Begär därför alltid **Kobbs Thé** och godtag ej något annat, om Ni sätter värde på en hälsosam och aromrik dryck.

AFTONELEGANS I VINTER

NÅGRA NYA MODELLER.

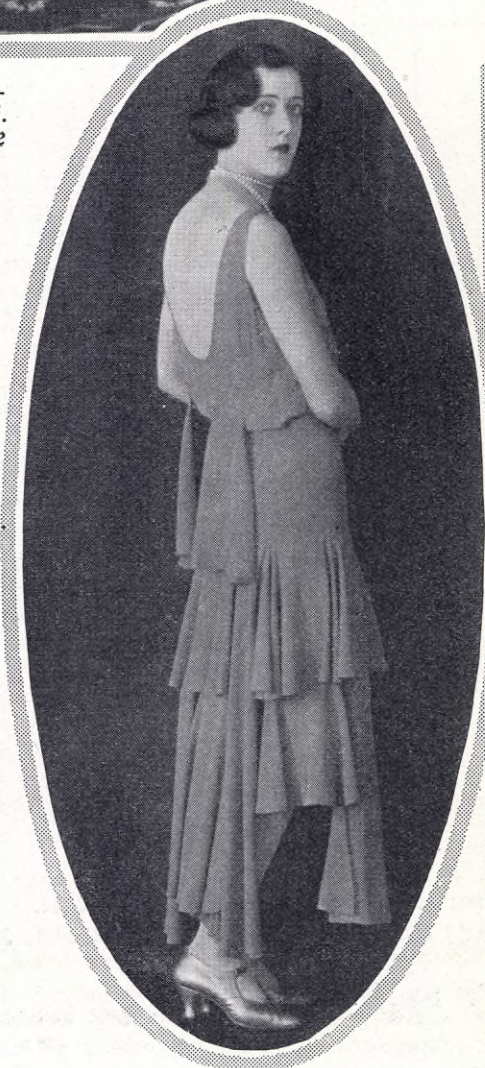
En riktigt poetisk stilklänning i lavendelblå lamé. Paul U. Bergström. Jan de Meyere, foto.

Aftonensemble i lamé med rävesäts på den trekvartslånga jackan. Callot. Lejamagasinet. Almborg & Preinitz, foto.

Sinnrikt skuren är denna modell från Renée i gulgrön crêpe, där linjer och material göra en förnäm effekt. Edman & Andersson. Jensen, foto.

Blå amaris är materialet i denna modell från Wanda Watazzi. Aug. Lundin. Jensen, foto.

Banden över axlarna, skärpet i midjan, den snäva höftlinjen och hela klänningen i lackröd, grovträdig tyll — en Lelongmodell med många av modets karaktäristika. Märthaskolan. Jäger, hovfoto.

AFTONENS SENSATION

AFTONKLÄNNINGEN SOM INTE ÄR FUNKTIONALISTISK.

VINTERNS MODE FÖR AFTONKLÄNNINGAR är sensationellt. Häpen och en småla bestört har man betraktat de trådmala mannekängerna, som glidit förbi i ett mer eller mindre skickligt manövrerat svall av böljande flikar, volanger, sjok eller andra odefinierbara tygmassor kring fötterna. Höftpartiet från midjan och ofta ned till knäna är åtstramat, som vore det spänt till bristning. Ryggarna visa en djup oval eller V-formig uringning, där nakenheten ibland något maskeras genom något lätt skylande pelerin- eller boleroartat arrangemang. Linjerna äro ofta sluttande bakut, utan att man kan påstå, att detta är genomgående. Effekten är elegant, ofta magnifik. Gestalterna bli själfvallet ståtliga; hållningen blir omedvetet värdigare, rörelserna mjukare och mer avmätta. Fortsätter det så här en tid framåt, börjar man nog snart att som en självskrivna sak stava kvinna med stora Q igen. Hon har nämligen på något sätt liksom åkt upp på en piedestal. Ingen vet riktigt, hur det har gått till. Har det varit hennes egen avsikt, eller har hon bara blivit uppflyttad dit för att beundras eller kanske för att vara ur vägen? Malicen påstår ju, att det är uteslutande ur den synpunkten, som amerikanerna ställa sina kvinnor på denna hedrande men isolerade och föga gemytliga plats. Många i gamla Europa tycka nog också, att hon börjat bli oroväckande rationell och målmedveten. Tro de nu, att detta kanske är sättet att leda bort hennes störande och energiska frammarsch?

Huru som helst, så kan man ej undgå att fråga: Ska vi gå med på detta? Ska vi finna oss i alla dessa besvärande hinder på vår väg? Många damer, som annars illa kvickt kila iväg efter modeuppvisningarna för att göra sina beställningar för säsongen i hoppet att om möjligt vara den första i sin krets, som visat sig inse, vad

En Patoumodell i svart grovtrådig tyll. Engelska skrädderiet. Jensen, foto.

Svart siden i klänningen, som garnerats med strass och en röd våd i siden. Svarta handskar med strassbroderi på röd krage. Modell Callot. Lejamagasinet. Almborg & Preinitz, foto

tiden kräver, avvakta i år med märkvärdigt lugn utvecklingen av: »vad som kommer att bäras i vinter» just vad aftontoaletterna angår.

Material till dessa stora toaletter har valts med den största frihet. Lamé, tyll, sammet, spets, faille, georgette, chiffon och ett nytt tyg, mitt emellan dessa två sista, kallat amoris samt paljettyg med små matta paljetter — Edman och Andersson visade en myrtegrön modell av detta stoff — ha förekommit. Alla i generös utsträckning.

Flera av de stora modehusen här hemma ha visat en modell från Lanvin, som nu återfinnes bland bilderna här. Den är utförd i svart georgette med hela överdelen coulissé d. v. s. tätt rynkad på jämna avstånd. Nedanför höfterna, där rynkningen släpper, falla i sidorna bakut sluttande våder, stramt nedtyngda av breda bräm av svart räv. Den fram och bak synliga kjolen är jämn nedtill och rynkad som en direkt fortsättning på överdelen. Klänningen fordrar en avsevärt slank figur men hör annars givetvis till en av de lättfattligaste modellerna för året. Man kan nämligen tänka sig, att man utan att revoluttera alla sina vanor att ha sig och att vara och därtill halva sin karaktär kan gå bort i den klänningen, äta middag, dansa och ha trevligt för att slutligen åka hem i en vanlig enkel taxi, som ens vana nu en gång är, utan att vara alltför störande preoccuperad av att stora delar av ens klän-

Ny följetong

börjar i Idun nästa n:r. Det blir en roman "En äventyrare" av den kända engelska författarinnan Madame Albanesi. Samtidigt och allt intill årets slut utkommer Idun i utvidgat format — hushålls-sidan överflyttas till särskild bilaga, där även romanen som vanligt inflyter.

ning äro ute och roa sig på egen hand, nästla in sig med okända personer, sopa andras golv eller i trängsel och brådska rent av slita sig loss från en för att fästa sig vid en förbidansande sporre eller något annat föremål med samma framstående attraktionsförmåga. Ens kläder böra absolut veta, vart de höra, tycker jag.

Wanda Watazzi har i blå amoris komponerat en söt, användbar och ändå fullkomligt ny aftonklänning. De vingliknande flikarna, liksom utskurna ur livets ryggstycke, äro karaktäristiska för modet. För en del figurer verka de synnerligen välgörande, då de förvillia vissa partierna små — inte så mycket brister som framstående egenskaper.

Renées klänning i grön georgette slog livligt an genom sitt mjuka fall och sina graciösa linjer. Den paranta modell i svart faille med inbroderad röd våd och avpassade strassbroderade handskar, som återfinnes bland våra bilder i dag, visades på Lejamagasinet till trängsel fyllda uppvisning i Royal. Dess magnifika rikhaltighet gav stora löften om modehusets förestående utveckling, då i dagarna en filial för enklare modeller öppnas på Kungsgatan, under det att avdelningen vid Normalmalmstorg med fru Ebba Ribbing som målmedveten och kunnig direktis helt kommer att viga sig åt de verkligt förnämliga och exklusiva modellerna från Paris förnämsta hus.

Patou, vars produktion i år är lika överväldigande som beundransvärd, är slutligen mästare till den här avbilade toaletten i grov svart tyll. Man tycker man ser för sig den ljuva kvinna, som mild och värdig men med en skir slöja av vemod, räcker sina gäster handen i denna utsökta aftonklänning. Bli aftonens alla arrangemang därefter, blir tillställningen säkert lyckad.

SONDRA.

Toalett från Lanvin i svart georgette med överdelen rynkad. Skärp o. axelband i ljusgrönt. N. K.

Fyrtornets nyhet!
Stjärnsill i tomat- och delikatsås
— gaffelbitar i 1/8 burkar med extra skyddslock.
Lyxförpackning. Särdeles omtyckt inläggning.

GARDINER och MÖBELTYGER
Ljus- och tvättäkta. Handvävda.
Prover på begäran, v. g. precisera vad som önskas.
Kyrkogatan 24 **KONSTFLITEN** Göteborg

GODA VÄNNER — AKTUELLA JUST NU

VARA ELLER ICKE VARA?

FRÖKEN ABENIUS
och "SCOT"
EODWIN 29

Fröken Karin Abenius
dotter till härads-
hövding G. Abenius —
med sin airedaleterrier
Scot.

FRU DAGMAR NORDENSKIÖLD
med stråkhärig fox-terrier

Fru Dagmar Nor-
denskiöld, f. Werner
med sin foxterrier.

KARIN
BORELL
och
"JANUS"
EODWIN

Fröken Karin Borell — dotter till
statsrådet Th. Borell — med Janus,
old English Sheepdog.

Fru Lisa Strandberg f.
Blom med sina poin-
tervalpar.

FRU
STRANDBERG
och
POMERANIANER
EODWIN

Maj Jacobsen, dot-
ter till direktör A.
Jacobsen, Djurs-
holm, med schäfern
Ulf.

MAJ JACOBSEN
och
"ULF"
EODWIN 23

ANSIKTEN OCH HÄNDELSE

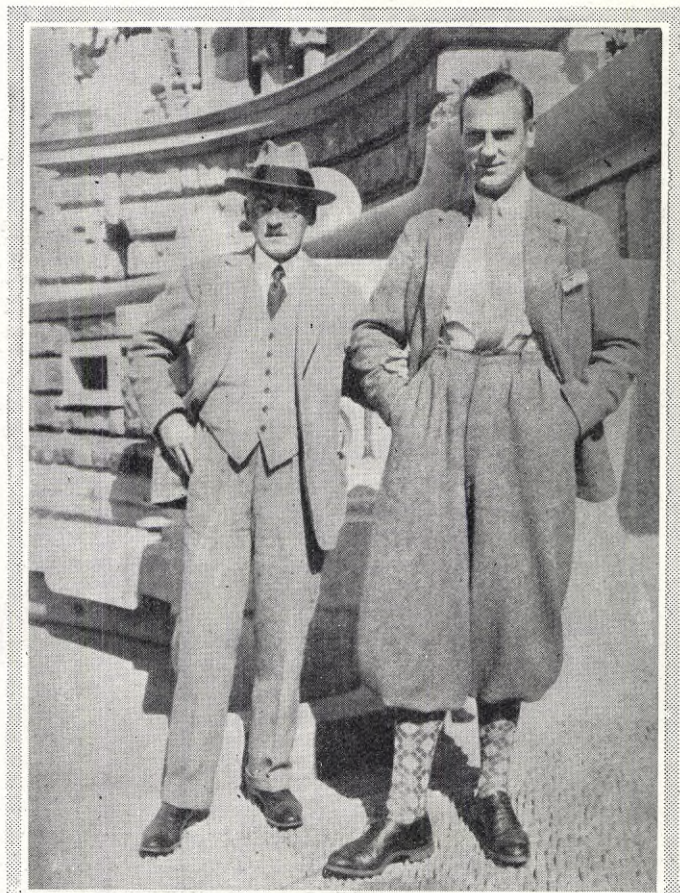
AKTUALITETER I BILD.

På den stora utställning, som Föreningen för Svensk Hemslojd nyligen anordnade till äminnelse av sin 30-åriga tillvaro, tilldrog sig fröken Märtha Gahns mattor mycket uppmärksamhet. Här ses fröken Gahn, en av Hemslojdens förnämsta krafter, mot bakgrunden av ett av sina senaste alster. Kamerabild, Goodwin.

O. D. har gjort succésbesök i Spanien och bl. a. sjungit för spanska drottningen, med vilken Hugo Alfvén här ses i samspråk.

Hugo Alfvén och Einar Larson i Barcelona på O. D:s sångarfärd.

Stockholm får i denna vecka besök av fröken Dorothee Freudenthal, kriminalkommisarie vid Berlinpolisens och t. f. chef för dess kvinnliga afd., som skall hålla föredrag här om den tyska kvinnliga polisens verksamhet.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

SOPHIE MALMGREN.
F. Berlin, Ystad. Änka efter kyrkoherden i St. Herrestad och Borrie kontraktsprosten J. Malmgren.
80 år den 30 oktober.

ELIN BENDZ.
F. Grönvall, Uppsala. Änka efter läroverksadjunkten fil. doktor Anders Bendz.
75 år den 28 oktober.

HULDA LOVÉN.
F. Larsson, Landskrona. Änka efter musikdirektören Nils Lovén.
70 år den 24 oktober.

RAGNHILD LILLIESKÖLD.
F. Augustin-Winter, Stockholm. Maka till f. d. kamreraren Ernst Lilliesköld.
70 år den 26 oktober.

HERDIS LUNDSTRÖM.
F. frih. von Essen, Älsten. Änka efter professorn i kyrkohistoria, domprosten Herman Lundström, Uppsala.
65 år den 21 oktober.

OSCARA STEFFEN.
F. von Sydow, Saltsjöbaden. Änka efter professorn vid Göteborgs högskola Gustaf F. Steffen.
65 år den 27 oktober.

GUNILLA SVANBÄCK.
F. Sundius, Stockholm. Inneh. av Svanbäcks boktryckeri. Änka efter boktryckaren O. L. Svanbäck.
65 år den 22 oktober.

ELSA ADLER.
F. frih. von Otter, Äppelvi-ken. F. d. sjuksköterska vid Maria sjukhus. Maka till f. d. kamreraren M. S. Adler.
65 år den 28 oktober.

ANNA PETERSON.
F. Wennermark, Glava. Maka till kyrkoherden i Glava kontraktsprosten Thure Peterson.
65 år den 29 oktober.

LYDIA ROOTH.
F. Westrup, Råsunda. Änka efter kanslisekreteraren i K. Maj:ts kansli Otto Rooth.
55 år den 25 oktober.

INGRID HALLMAN.
Fröken, Eskilstuna. Folkskollärarinna. Ordf. i K. F. U. K. och i Sv. Kvinnors Medborgarförb. i Eskilstuna.
55 år den 26 oktober.

MARIA TOFFT.
F. Lindblad, Slöta, Vartofta. Maka till kyrkoherden i Slöta, kontraktsprosten Lars Tofft.
55 år den 30 oktober.

MÄRTHA LINDGREN.
F. Berg, Stockholm. Maka till arkivtjänstemannen Herman Lindgren, Stockholm.
50 år den 15 oktober.

SIGNE OLSSON.
Fröken, Ulrika. Dotter till framl. lantbrukaren N. A. Olsson, Ulrika, och hans efterlämnade maka.
50 år den 24 oktober.

CARIN THUNMAN.
F. Kuylenstierna, Uppsala. Konstnärinna. Maka till konstnären och författaren Olof Thunman.
50 år den 24 oktober.

ELISABETH BILLE †.
F. Tisell, Motala. Änka efter borgmästaren i Motala Wilhelm Bille.
* 1848, † den 8 oktober.

ELIN HEDENSKOG †.
F. von Zweigbergk, Malmö. Maka till advokaten juris d:r Oscar Hedenskog, Malmö.
* 1862, † den 30 september.

SIGRID ISBERG †.
F. Österdahl, Lund. Maka till f. d. lektorn fil. jubeldoktorn Arvid R. Isberg, Lund.
* 1863, † den 6 oktober.

MARIA BERGMARK †.
Fröken, Stockholm. Lärarinna vid Folkskoleseminariet i Stockholm.
* 1868, † den 14 oktober.

LOTTEN ISBERG †.
F. Östergren, Stockholm. Maka till disponenten Ernst Isberg, Stockholm.
* 1871, † den 7 oktober.

En god, lätt efterrätt - 22 öre

Jell-O Banan Fromage, 4-5 bananer, 1 paket Jell-O, 4 dcl. vatten, 3 dcl. tjockgräde. Beredning: Bananerna skalas och söndermosas. Vattnet kokas upp och slås över Jell-O-pulvret, blandningen omrö-

res, tills pulvret är löst. Då geléet börjar tjockna, vispas det kraftigt med stålvisp, tills massan är pösigt, varefter purén tillsättes. Sist iblandas den till hårt skum slagna grädden. Blandningen slås i vat-

tensköljd form och ställes kallt. Då den stelnat stjälpes den ur formen, garneras, om så önskas, med bananbitar, annan frukt el. dyl. Receptet beräknat för 8 à 10 pers. och priset blir endast 22 öre pr person.

En uppfriskande dryck,

som utför den för organismen nödvändiga inre rensningen från otjänliga ämnen, beredes av en tesked *Fruksalt-Samarin* i ett glas friskt vatten. Blodet renas, gifter i mage och tarmar rensas bort och den skadliga urinsyran utdrives, därigenom sättes kroppen i god form.

Besväras man av tillfälligt illamående, magsyra, halsbränna o. dyl. borttages detta med ett glas *Samarin*.

Pris pr flaska kr. 2,50, som räcker till 50 glas *Samarin*-hälsovatt.

Samarin säljes överallt. OBS! Ej i lös vikt.

Fruksalt-Samarin
håller fysiken fin.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

RID-STÖVLAR

Dam o. Herr
i lack samt
svart och brun
boxkalv.

P. A. STRÖM & C:o
Humlegårdsg. 10
STOCKHOLM

Förnämsta in-
köpsställe för
modärna Dam-
o. Herrskodon.

Gemlas Rullstol

N:o 5287.
Patent N:o 57402.

Införda offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B.
— DIÖ —

Gossen med förskottet.

AV SOMLIGA SKALL ALLT UTKRÄVAS till sista styvern. Det är så underligt ordnat, man får kanske betrakta det som en utmärkelse, man är utvald att bära fler och som man tycker orättvisare bördor än andra.

En gosse, en helt ung man, har arbete på vilket han hjälper till att försörja sina föräldrar. Han får en annan plats — det hör till att han förut länge gått arbetslös — och reser till denna nya plats. På den gamla har han fått ett förskott på 53 kronor. Han skriver ett brev till denna arbetsgivare att han nu får så och så mycket i lön och så fort ske kan, skall han betala igen förskottet.

Arbetsgivaren vänder sig till landsfiskalen: Vad skall jag göra för att få mina 53 kronor? Landsfiskalen finner bara en utväg. I hela hans ämbetsutövning finns för honom bara en erfarenhet, man stämmer vederbörande. Gossen blir stämd. Han blir dock frikänd. Så föga blind var rättvisan lyckligtvis. Men det nya arbetet miste han. Och vad värre var, den glädje hela familjen kände över arbetet, förbyttes till det djupaste missmod.

Detta, att vara glad över en hederlig sak, över rätt och tillgång till arbete, skulle förbytas till den bittraste besvikelse. Det är det mest nedslående av allt.

Varför skulle nu denna unga man drabbas? Ty ta vi inte förskott allesammans? Både legitimt och ofta inte alls legitimt. Hur många komma inte undan, där andra råka fast för precis samma sak. Hur många komma inte undan då det gäller vad som, om det komme i dagen, skulle få etiketten ohederligt? Men de ha förmåga att reda sig, de ha en viss prestige, som hjälper dem, de ha utvägar. Det är bara för en del, som »långa år få sona vad stunden brutit». Gossen hade ingen prestige, han var bara ung och hjälplös. Han hade inte heller 53 kronor att ge arbetsgivaren, då han, förr än det varit ämnat, reste till den nya platsen, han hade ingen att låna dem av. Och framför allt, han var i god tro, han menade i sitt hjärtas enfald, att då han ville göra rätt för sig, skulle han få den fristen han behövde. Men lagen bussades på honom och lät sig helt mekaniskt bussas, här lyckligtvis bara till en viss gräns.

Förskott! I vissa yrken, de fria yrkena i synnerhet, är förskottet en institution. Där det finns intressekontor, är förskottet satt i system. Där det finns talang, som hos begåvade författare, är åratals förskott också en institution, som det allmänt räknas med. Alla vi, som fått förskott — vi ha visst inte tyckt att det var så behagligt, men vad vill man göra? — vi känna oss skamsna på dessa 53 kronors vägnar. Om gossen fått nej hade det ju varit bättre. Då hade han rätt sig ändå och inte blivit prickad och glädjen hade inte förbytts i ett bakslag, som kan sätta märke för livet. Historien om förskottet är en sådan, som en socialt betonad författare kan göra en berättelse om, en berättelse, som man kvider för att läsa till slut. I stil med en sann historia jag hört av den som upplevde det. Hon var barn då. En bonde sade till henne: »om du hjälper mig med höet ska du få fem öre. Hon knogade med höet, den lilla. Då det var färdigt, skrattade bonden

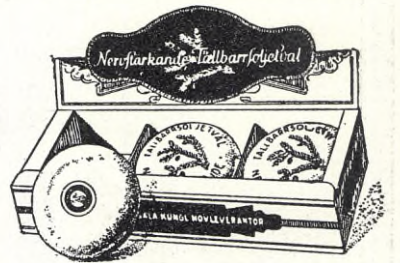

En nordisk tvål.

Badet blir dubbelt angenämt och morgontoiletten dubbelt uppfriskande med Gahns Tallbarrsoljetvål. Den högförädlade tallbarrsoljan i denna tvål gör hudvävnaden sund, fast och smidig. Hyn blir frisk och klar. Skaffa redan nu Gahns Tallbarrsoljetvål för badrummet och toiletten.

TALLBARRSOLJETVÅL

Gahns
Upsala
Kungl. Hovleverantör

T:2 Gahns tvålar äro förstklassiga

Nervsjuka, blodfattiga!

Ni får en provask REGIPAN gratis!

Vi önska, att envar skulle lära känna och uppskatta detta moderna och berömda näringspreparat, som av läkare varmt förordas vid olika åkommor, såsom svaghet, förtidigt åldrande, konvalescens, åderförkalkning, bleksot etc. Tillskriv oss därför redan i dag och Ni får pr omgående 1 provask Regipan-tabletter samt en intressant bok därom gratis och franko.

Pharmaco-Dietetisk Industri,
Rensgatan 17 F, Stockholm.

Sparta
SKODON

representera det förnämsta
som kan framställas
i skoväg.

Efterfråga därför skodon av märket *Sparta*
hos Eder skohandlare,

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt,
40 öre å övriga sidor e. t. Helmsarg. 55:—, halmsarg.
30:— pr gång. Hellsida f. t. 750:—, hellsida e. t. 600:—.
Lediga platser och platsökande 30 öre.

Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av

FRITHIOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:

EVA NYBLUM

Tel. Redaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.		UPPL. B.	
Helt år	17:—	Helt år	15:—
Halvt år	9:—	Halvt år	8:—
Kvartal	4:50	Kvartal	4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

KUNGSÖRNEN DET NYA VETEMJÖLET

FRÅN NEDANSTÅENDE KVARNAR:

MALMÖ STORA WALSKVARN
HELSINGBORGS ANGKVARN
YSTADS FRANSKA ÅNGKVARN

TRELLEBORGS ÅNGKVARN
HALMSTADS VALSKVARN
FALKENBERGS VALSKVARN

N. SANDBERGS VALSQVARN

sammanslutna i

AKTIEBOLAGET KVARNINTRESSENTER

Resultatet av namnpristävlingen:

Namnet "KUNGSÖRNEN" har först föreslagits av Fru Ingeborg Bengtsson, Hedåsgatan 19, Göteborg, som alltså erhåller *Kr. Tvåhundra*. Dessutom har Bolaget prisbelönat namnen "TRE ROSOR" och "ALBA" med vardera *Kr. Etthundra*. De först öppnade förslagen voro insända av Fru Elsa Rydegård, Lidköping, och Fru E. Hallquist, Tegelgårdsgatan 10 A, Malmö.

Under 1930 är endast den kvinna chic som är smärt!

Det lönar sig icke att säga annat: Det kommande modet kräver också en smärt figur. Den kvinna, vars former är blott en smula för rikligt rundade, är icke hel chic och modern! Det är kanske orättvist, att själ och begåvning icke göra allt — men, varför gå och vara förargad över, att man väger några få stackars kilo för mycket? *Bliv smärt!* — Ni kan lätt bli det — genom Facil-pastillerna — utan diet — och fullkomligt ofarligt — om blott bruksanvisningen följes. Facil fås på apoteken i glas innehållande 100 pastiller till kr. 4:00 pr glas. Bruksanvisning, normalviktstabell samt uttalanden från personer, som blivit smärta genom Facil, medfölja varje glas.

Florodol var morgon ny,
förlänar frisk och vacker hy.

PARFYMERI FLORA, GÄVLE

Res
TILL LÅDOR
TILL SJÖSS
I LÅDOR
med
TIDANS
Unica
RESEFFEKTER

AKTIEBOLAGET TIDAN
UNICA
MARIESTAD

och sade: »du får allt se dig om efter dina fem öre.»

Hon var en mild natur, hon bar och bär allt med vek undergivenhet och ler, då det finns en möjlighet. Men inte alla vända saker till skratt, inte alla bli stärkta av örflilar.

Hur gossen skall ta det och få det, vet vi inte. Han har skyttat förbi, nu få vi inte mer höra om honom. Kanske han blir en karsk karl, som kan säga att »efter den betan med förskottet svor jag på, att jag skulle komma mig upp och visa dem...» Man vet inte. Men alla vi, som ha möjligheten att säga: »Jag kanske lika gärna kan få pengarna nu» och ledigt, med en suck av lättnad, vissa om att det aldrig kommer efterräkningar, stoppa förskottet i fickan, vi tänka med blandade känslor, som det heter, på den, som drogs inför rätta för ett förskott. Av somliga skall allt krävas ut på ett annat sätt än för andra.

Men kanske de i gengäld få det bättre i en annan värld!

VERA v. KRÆMER.

En ung skald.

(Forts. fr. sid. 1169.)

många bekymrade moderskänslorna, som han väckte på många håll bara fått eller kunnat ta sig uttryck. Men inte kan man nå en ung man, som på samma gång är trotsig, skygg och stolt?

Det är från denna period man vill tänka sig. Balen med »stadens crème i all sin prakt provinsialt förnämlig». En av dem, som voro med bland »stadens crème» på den tiden var fru Säve och man skulle kunna säga, att hennes ståndpunkt mot den tidens unge Fröding var just det moderliga bekymret för en ung man av god familj som råkat på avvägar.

Hans svärmeri för »flicknoblessen», som skildras i Balen växlade, men var alltid lika himmelsblått romantiskt. Förebilden till Elsa Örn kan väl inte med bestämdhet utpekas, fastän Karlstad naturligtvis redan gjort det. Man kan inte riktigt bestämma sig för om det skulle vara rektor Säves dotter, numera Lady Penson i London eller en fröken Greta Ryman, numera fru Kuylenstierna. Det är nog säkrast att låta frågan om den absolut tillförlitliga förebilden stå öppen.

En liten historia från Frödings ungdomstid i Karlstad har fru Säve bevarat i sitt minne. Det var en Luciadag och punschen hade flödat redan i morgonstunden, som den lätt gjorde på den tiden. Frödings aftonpromenad på Karlstads gator företogs i något omtöcknat tillstånd. Då mötte han den unga vackra fröken Säve — ja, detta är inte fru Säves egna ord, men vi veta, att det var så — och lade sin hyllning i dagen, som han aldrig skulle vågat vid vanliga sunda vätskor. Dagen därpå togo kamraterna honom i upptuktelse. »Hur kunde du ... rektorns dotter» o. s. v. Var på Fröding, som inte mindes något av vad han sagt eller gjort, i ånger och ruelle gick upp till rektor Säve och bad om ursäkt, att han burit sig åt som en tölp mot fröken Säve. Hon hade emellertid inte sagt något om hela episoden, och i stället för den förgrymmade fadern fann Fröding en vänlig om än något förvånad representant för det borgerliga samhället, som han trodde sig på kant med.

Även i »ett bedrövligt gammalt småstadshörn» som Karlstad fanns det folk med förståelse mycket mer än vad en trotsig, himlastormande ung bohem föreställde sig.

ELISABETH KREY-LANGE.

Stärkande och uppbyggande

av en försvagad organism och ett utslitet nervsystem äro de mest karakteristiska egenskaperna hos Phospho-Energon. Detta har sin orsak i Phospho-Energons säregna sammansättning — det är framställt direkt ur hjärn- och nervsubstans och innehåller dessa för organismen och nerverna så nödvändiga grundsubstanser i koncentrerad och lätt assimilerbar form.

Phospho-Energon

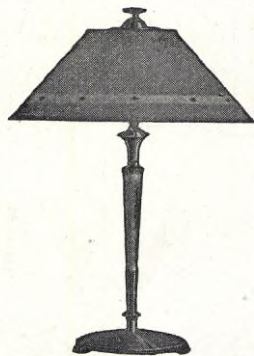
står allttjämt i främsta ledet vid behandlingen av olika svaghetstillstånd, trötthet, andlig och kroppslig överansträngning, allmän svaghet, sömnlöshet.

Vid övervinnandet av nervositet och nervösa svaghetstillstånd har Phospho-Energon givit utomordentligt gynnsamma resultat. Phospho-Energon verkar icke »omedelbart nervlugnande och rogvande» — det sliter och försvagar därför ej nervsystemet — utan Phospho-Energon stärker och uppbygger under kurens förlopp hela nervsystemet och återger så småningom nerverna deras naturliga spänstighet och lugn.

Efter influensa eller andra febersjukdomar, operationer, långvarigt, ansträngande tankearbete etc. är Phospho-Energon det rätta medlet för återfående av krafter och arbetsförmåga.

Phospho-Energonpiller — med järn för särskilt klena och blodfattiga — fås å alla apotek i glas å 100 och 300 st.

Kontrollant: Professor Thor Ekecrantz.

Elektr. Belysningsarmatur
Belysningsglas
Hushållsglas
Prydnadsglas

BÖHLMARKS

Huvudkontor:
STOCKHOLM SÖ.

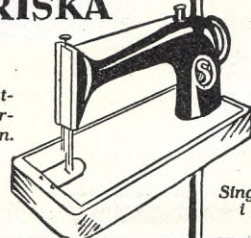
Utställningslokaler:
Högbergsgatan 19—25 - Norrmalmstorg 4

Nya
trevliga
uppslag

kan Ni lätt realisera med hjälp av en Singer Lilla Elektriska. Tänk på hur roligt det är att kunna sy själv och så billigt det blir.

SINGER
LILLA
ELEKTRISKA

Den minsta till utrymmet — den största till nyttan.

Singer Universalmönster
i varje Singerbutik.

En renässansfurste.

(Forts. fr. sid. 1171.)

följd av denna målning också kallas »den spetälskes gemak», och i denna bädd vill D'Annunzio få tillbringa sin sista dag i livet.

*

Ned på piazzettan igen och över till andra sidan därav. Där ligger vad D'Annunzio kallar »la santa fabbrica», rummen i vilka en stab av arkitekter och målare och bildhuggare hålles oavbrutet sysselsatt med att utföra de tusen hugskott som gå genom D'Annunzios aldrig vilande hjärna. Där ligger också guldsmedsverkstaden. Som de renässansfurstar D'Annunzio så mycket beundrar och så gärna efterliknar, har också han sin egen guldsmed som här på Vittoriales egen mark utför de gåvor, varmed han hugnar sina mera illustra gäster. Där ligger vidare en stor tvåvåningsbyggnad, varpå man arbetat i åtskilliga år men som ännu är så långt ifrån färdig och som skall tjäna till krigsmuseum. I bottenvåningen står redan det aeroplan varmed D'Annunzio 1918 flög över Wien. Och i den övre våningen skall man komma att kunna följa Fiumeäventyret genom ett otal symboler och »reliker».

Ett krigsmuseum är emellertid redan färdigt ute i Vittoriales trädgård, som vi nå genom en låg kryptaliknande hall i vars mitt står ett blodbestänkt block från Piave. Själva ingången markeras av en vacker antik portal krönt av en Venus. I fonden tecknar sig en bronsstaty skarpt och klart mot den redan aftondjupnande himmeln: San Franciscus igen — Assisis helgon är av D'Annunzio utvald till särskild beskyddare, men det är föga troligt att han skulle vara nöjd med de framställningar av sig som här gives. Denna staty t. ex. — som utförts efter D'Annunzios egna noggranna anvisningar — sträcker visserligen armarna som till ett kärleksfullt allomfattande famntag, men kommer man närmare, ser man förvånad att i bältet sitter bredvid krucifixet den långa dolk som D'Annunzios Fiumelegionärer plägade bära — »San Franciscus som krigare är det jag här velat avbilda», säger D'Annunzio.

Om strider påminner för övrigt, som sagt, allt i denna trädgård. »Vittoriale är format som mina canzonere», säger D'Annunzio, »som i dem varje ord, har här varje ting sin egen mening och allt är bräddat med symbolisk innebörd.» Och vid varje steg stannar han och pekar och tolkar. — Där är en jordhög från Sabotino, i vilken blommar den heliga ginsten från Dogali. Där är ett kummel, rest av stenar från Brenner. Där står en stång med Fiumes sönderskjutna flagga. Där äro de tjugusex kolonnerna, som utmärka Italiens tjugusex stora segrar — Segerlunden — Vittoriale — den som givit hela mitt hem sitt namn. Där är den edsvurnas kolonn och vid den sjunges på Dalmatiens dag Dalmatiens sång — även i graven, även i graven, långt under jorden skola vi sjunga vårt italienska språk. Där står den barack, som under kriget var flygar-nes högkvarter på Venedigs Lido. Där har jag rest det kors, som trenne krigsinvalider huggit åt mig ur ett block lösgjort ur Grappas fann. Och där, där är Puglia!»

Rakt mot oss bland oliver och cypresser och lagrar seglar ett krigsfartyg plötsligt fram. Det är Puglia, kryssaren på vilken D'Annunzio företog sin berömda färd till Spalato och varpå han sedan förde sina legionärer till Fiume. Dess för har av italienska staten skänkts till Vittoriale, och nu ligger den där med laddade kanoner och den bredaxlade sicilianaren Cama som trogen väktare. Upp som direkt ur jorden kommer fartyget nu, men därmed är D'Annunzio ej nöjd. Det skall omges av block från Fiume, säger han, »hopade runt om det ungefär så som isblocken resa sig kring ett fartyg i polarisen och blocken skola vara så många som Italiens stora sjösegrar under sekler varit.»

Från Puglia klättra vi upp till en terrass varifrån Gardasjön öppnar sig stor och vid. På terrassen står en kanonvagn och bredvid en sarkofag huggen av sten från D'Annunzios egna Abruzzerberg. I den vilar Italo Ronci, en av D'Annunzios vapenkamrater som stupade vid Fiume, och vars lik grävts upp och förts hit. — »Här tala vi samman», säger D'Annunzio. »Och här vid sidan av Italo skola andra mina kamrater vila. En efter en skola de vända hit till sin vän och kommandant. Och vid sidan av dem skall redas plats för min mor. Från Pescara skall hennes stoft en gång föras hit till mig, och jag skall höra hennes stämma, då jag i morgonens första ljusning beträder detta heliga rum.»

H. A. D.

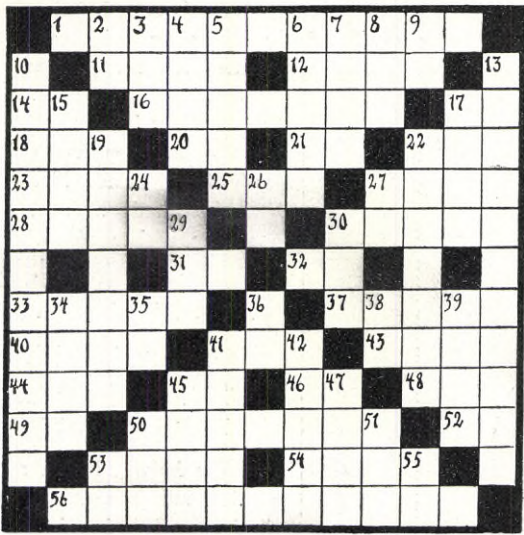
Allas ögon fästas på Kayser strumpan. Dess långa, smäckra konturer — den tillspetsade "Slipperhälen" som ger benen en vacker avsmalnande grace — den felfria glansen i det felfria silket — de utsökta färgnyanserna — allt detta beundras av varje ögonpar. Men endast den, som har Kayser strumpor på sig vet hur varaktig deras utsökta finhet och kvalitet är trots upprepade tvättningar, hur månads-långt begagnande icke fördärvar deras välsittande egenskaper. Dessa Kayser strumpor kunna erhållas i 42 nya, franska färgnyanser i alla bättre affärer till ett pris av Kr. 7.50 per par.

* INREGISTRERAT VARUMÄRKE

KAYSER

NEDERLAG I STOCKHOLM: TH: FURTH, KUNGSGATAN 2.

Kryssordstävlan i n:r 43.

Vågräta ord: 1. På en sådan rullar man över vatten. 11. Finnas i 1929. 12. Stor Smålandskommun. 14. Förkortad kammare. 16. Har Anders de Wahl blivit under sin teaterbana. 17. Viktförkortning. 18. Mellaneuropeisk biflod. 20. Två konsonanter. 21. Preposition eller konjunktion. 22. Något för damerna. 23. En vacker sådan är Tjust. 25. Asagudinna, som läker. 27. Att nita samman med. 28. Sättes igång strax före mål. 30. Ö i Medelhavet. 31. En gående tingest. 32. Markens gröda. 33. Spann. 37. Ö i Medelhavet. 40. I svenska adelskalendern och på ungerska kartan. 41. Utgör ett hinder. 43. Avkylt. 44. Så. 45. Verb och kemiskt tecken. 46. Viktförkortning. 48. Foder. 49. Flamländsk målare, representerad i Nationalmuseum. 50. Att öva bakdanteri. 52. Hona. 53. Pust. 54. Östergötsk anstalt. 56. En som schackrar med papper.

Lodräta ord: 2. Adverb. 3. Flera böcker. 4. Sjömansbenämning på den yttersta ändan. 5. Ord, som betecknar dåligt lynne. 6. Förekomma på födelsedagar. 7. Kan den göra som spelar kort. 8. Skank. 9. Mynt. 10. Bar säkerligen Abels mördare. 13. Förekommer också på födelsedagar. 15. Kan den finurlige. 17. Spel, som ger god motion. 19. Är inte illa anrättad mat. 22. Grovkornig. 24. Lärdd förkortning. 26. Fisk. 27. Egendom. 29. Omgång. 30. Där damer laborera. 34. Flod som rinner i Europas mellersta del. 35. Månad hos judarna. 36. Käril. 38. Mäter japanen med. 39. Kännes fett. 41. Tjänande herre. 42. Av djur orsakad åkomma. 45. Fågelvrist. 47. Rund som en boll. 50. Att bära på. 51. Uppfattande ord. 53. Bildas under väntan. 55. Del av skeppslag.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. à 5 kronor. Sändas flera tävlingsvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 43".

En färd till främmande hamn.

(Forts. fr. sid. 1168.)

att vara ett verktyg för en högre makt, vars syften hon tjänar i ödmjuk glädje. Så ha hennes böcker kommit till. Eller också är det visioner som hon upptecknar.

Professorkan Ekholm har en avgjord förskräckelse för att forskningar på det psykiska området skola drivas inför offentligheten. De som äro verkligt intresserade forskare borde enas om att bilda en sluten krets av allvarligt sökande. Den stora publiken kan aldrig lära sig förstå, vilka ömtåliga områden man här rör sig på och hur känsliga de verkliga medierna äro för alla störande yttre inflytanden. För den som erfarit vad ockulta upplevelser vill säga, är det oerhört viktigt, att de inte dragas ner till rena sensationen.

— Och någon förklaring?

— Ja, säger professorkan Ekholm, det kan jag inte ge. Jag vet bara med den mest orubbliga visshet, att jag lever i en andlig verklighet, som för mig är lika påtaglig som den yttre och att de krafter jag känner inom mig göra mig starkare och lyckligare.

ETH. K.

Ramen markerar tavlans skönhhet...

Vid hårtvättning rekommenderas F. Pauli's Azymol-Stimulus Schamponeringspulver eller det nya Azymol-Stimulus Flytande Shampoo, vars enkla användningssätt gjort det till den moderna frisyrens Schamponeringsmedel.

HÅRET är ansiktets ram. Är håret vackert, så förhöjer det hela Ert utseende... Vårda därför Ert hår genom att följa de enkla anvisningar som en svensk leg. läkare utarbetat för hårvården och som återfinnes på varje flaska Azymol Stimulus. Han har ingående prövat och funnit det vara överlägset alla andra in- som utländska preparat. Särskilt mot mjäll och håravfall visade det sig vara det mest effektiva medlet. Håret blev tätare, lättare att frisera, friskare och vackrare av daglig vård med.

F. Pauli's

AZYMOL-STIMULUS

— livsellxiret för håret —

Torr.

Fet.

Extrafet.

"Jag vill bli som mamma..."

(Forts. sid. 1175.)

ut denna spådom i hemmet, så möttes hon av den speciella familjeglädje, som kan göra en mindre blyg person ganska stukad. Kritisk intellektualism och betagande älskvardhet bildade grunden i det Brantingska hemmet, och naturligt nog dominerade kritiken mer än älskvardheten över en liten unge, vars enda litterära försök gjort henne ökad som en sällsynt trubbig brevskriverska. Att slingra sig förbi litteraturen i det Brantingska hemmet var dock ett ganska hopplöst företag, som kröntes med rena rama fiaskot — utan egen förskyllan var plötsligt husets dotter journalistiken i våld, och hjälpt och stödd av den moderliga kritikens skarpa har dottern dragit släktkurvan vidare.

Vera von Kræmer är inte ensam om att som dotter försöka gå sin egen privata väg långt borta från den moderliga kungsvägen. Fru Eva Alkman-Malm såg till en början med mycket ljumma blickar

på det yrke, som dominerade hela hemmet, där hufvudern var chefredaktör och husmodern, fru Annastina Alkman, en av våra mest kända kvinnliga journalister. Hennes mamma hade släppt sina studier, matematik och kemi, för att helt gå upp i ett av det moderna livets mest krävande yrken, men den kurvan skulle hon inte göra, hon skulle bli något annat, något där man någon gång fick en liten stund över för saker och ting som inte hörde till arbetet. Hur och varför kurvans första lilla linje i alla fall ritades kanske inte ens tecknaren själv kan redogöra för, i varje fall satt hon trots konsthistoriestudier och avståndstagande från yrket, som skuggade över hemmet, en vacker dag vid ett bord med en automattelefon och femton vassa blyertspennor. Och upptäckte väl samma vackra dag att »saker och ting som inte hör till arbetet» inte existerar för en reporter med gammalt blått journalistblod i ådrorna.

BANG.

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 37.

Vågräta ord: 1. Västeråsarten. 10. Pas. 11. Rea. 12. Altituden. 13. Kola. 14. Ljum. 15. Trädskola. 20. Rö. 22. Treor. 23. Kl. 24. Iris. 26. And. 27. Igel. 29. Ond. 30. Emden. 32. Lya. 33. Kåk. 35. Ivö. 37. Bak. 38. Knä. 40. Ide. 42. Kurera. 43. Vineta. 45. Iser. 46. Sil. 47. Aron. 48. Os. 49. Ras. 51. Agn. 53. N. K. 54. Begagnade. 57. Krona. 58. Denar.

Lodräta ord: 1. Valkyrior. 2. Spalt. 3. Talar. 4. Est. 5. Årtusenden. 6. Ord. 7. Reell. 8. Tanja. 9. Nedmyllad. 16. Åt. 17. Dram. 18. Kode. 19. Or. 21. Örn. 23. Key. 25. Idkare. 28. Glöder. 30. Ek. 31. Ni. 34. Åkerren. 36. Vinande. 37. Buss. 38. Kassa. 39. Ävlan. 41. Eton. 42. Kiosk. 44. Ankor. 50. Aga. 52. Gad. 54. Bo. 55. Ge. 56. En.

Tolv kronor till vardera av pristagarna: fru *Hanna Johnson*, Kommendörsgatan 9 B, Malmö, och *Ingrid Engström*, Prästg. 2, Uppsala.

Scen och film

Brita Hertzberg i "Tosca". (Almberg & Preinitz, foto.)

Brita Hertzbergs Tosca hade många anknytningspunkter till Anna Oscárs både i sång och spel. Hon har ännu ej den förars säkra rutin men i gengäld en vackrare stämma, som endast i höjden saknar verkligt italienskt färgad expansion. Apparitionen med det brunsminkade ansiktet och den resliga hållningen förtjänar uteslutande eloger. Nu ha vi två förträffliga Toscor: Brita Hertzberg och Anna Edström. Herr Herdenberg gjorde dessbättre ingen Forsellkopia av sin Scarpia, han gick sina egna vägar och den visuella ovanan förbryllade måhända i början. Men i flera detaljer gav han en tilltalande bild av den föga tilltalande herrn, sagt både som klander och till beröm. Vokalt är det endast pianosången, som behöver en riktig grovslipning för att bli fin. Vi notera sålunda två utmärkta polischefer: Sven Herdenberg och Carl Richter.

Herr Beyron är däremot ingen Cavaradossi. Den ena kvällen kan han låta grant och friskt fast aldrig särskilt skönt, den andra åter klickar det fullständigt och rösten vägrar att göra tjänst. Det är farligt att sjunga på disposition, vilket herr Beyron mest tycks

göra. Ett års vila och lika lång studietid i Italien — och vi kunde hälsa en storsångare vid vår scen. Men som det nu är hotas både herr Beyron och vår operascen med tenordöden. Vi äga i närvarande stund ingen Cavaradossi.

N.

Margit Rosengren i "Rose-Marie". (Almberg & Preinitz, foto.)

Den nya operettgenren är tydligen mera demokratisk än den gamla, som bara sysslade med furstliga personers kärleksaffärer och eldiga danser. Men handlingen i den stora succésoperetten "Rose-Marie" är inte mindre fjollig för det att den är förlagd till Canadas vilda berg. Tack vare en bra musik av hr Friml och Stothurst och en lyckad uppsättning med flera nya och effektfulla revynslag räddas dock "Rose-Marie" även för svensk

uppfattning. Allt erkännande åt Vasateaterns lofvärda ansträngningar, man kände knappt igen den gamla dammiga scenen och det var pli och fart på ensemblen. Däremot är orkestern alldeles för liten för en galaautstyrseloperett. Margit Rosengren är en strålande Rose-Marie, flickaktig,

Margit Rosengren och Lars Egge i "Rose-Marie". (Almberg & Preinitz, foto.)

fräsch och mjukare än förr, men rollen är inte så tacksamt dominerande som de gamla paradhjältinnerrollerna voro och om det var en kappa från teaterchefens fabriker, som fru Rosengren bar vid mannekänguppvisningen i Quebec, så tyckte vi att den var misslyckad i alla fall. Hr Egge gick framåt lutad i sina vildmarkskläder som Rose-Maries kärlek, men sjöng bra. Paret Maritta

Marke—Christian Schröder beredde några trevliga stunder med sitt oförskräckta humör och Greta Söderberg visade sig kunna dansa riktigt behagligt som indianflicka. Hrr Niska, Jacobsson och Almqvist fullbordade ensemblen i denna operett, som tydligen blir en publiksuccés även i Stockholm.

E. N.

Magda Holm och Artur Cederborgh i "Så förtjusande människor". (Almberg & Preinitz, foto.)

"Så förtjusande människor" på Blancheteatern var ingen förtjusande pjäs. Michael Arlens stiliserade spiritualiteter och mondäna samhällssatir göra sig säkert knappast ens på engelska i denna valhänta komedi, mycket mindre på svenska i en dålig och uppstyltad översättning, där man ex. *underhåller* en hustru — goda bästa översättare, man försörjer sin hustru.

Det skulle fordra en rent övermänskligt elegant och humorfylld virtuositet av skådespelarkonst för att få någon styrsel på denna

komedi med dess orimliga figurer. Blancheteatern hade i stället givit uppgiften åt en oskolad och osmidig skådespelarstab, som förgäves stretade med rollen, som varken de själva eller publiken förstod. Den enda som lyfte upp den sorgliga tillställningen var Gull Natortorp som en fransk vårdshusvårdinna, hon hade några upplivande scener i sista akten. Resten borde helst vara tystnad, både hr Arvedsons välpressade och mäsande tidningsmagnat, hr Branners obetydliga konfektionsälskare och fröken Holmquists tröttamt hurtiga och amatörmässigt framförda unga flicka. Bättre betyg får Magda Holm, som gav en viss stil åt en omöjlig roll, och Artur Cederborgh, som har mest att säga i pjäsen och som gör det, om inte med så mycket uppfattning, så dock med en smula rutin.

Obegripligt att Blancheteaterns direktion valt ut detta stycke.

E. N.

Jag börjar snart känna mig inför filmregissörer som en liten unge framför en väckarklocka: hur ser den ut inuti? Hur se de egentligen ut inuti? Här ha de ett av de erkänt mest filmatiska av alla litteraturens storverk, "Greven av Monte Cristo", men tror någon att de kunna göra någonting av det? I så fall bör någon gå och se filmen. Mänskligheten är filmbortskämd, så till vida att den är van att slippa tänka själv — vad som inte syns på planscherna, det står tryckt i stora bokstäver. I Greven av Monte Cristo får man inte bara tänka, man får nästan grubbla för att få någon reda i det hela, bara att följa händelsestråden är rena kroppsarbetet. På den punkten borde regissörens snille ha ryckt in till tjänstgöring. För övrigt — boken är fantastisk, underfull, spännande och trolsk, filmen är en bleksiktig kopia av allt detta. Sätt salig Dumas i näven på era ungar, när de vill gå på bio. Så de få rätt greve.

Miss Bio.

Att ha en sådan komiker som Fridolf Rhudin, en sådan miljö som en svensk beväringssmanöver och ett sådant uppslag som att sätta bemålde Rhudin i en flygmaskin utan aningen om flygkunskaper, och så ändå inte kunna göra en rolig film — det är näs-

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blott omedelbart de oidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktigt hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

tan övernaturligt. "Konstgjorda Svensson" var för långsam i vändningarna; när regissören hittat en rolig detalj, så blev han så kär i den så han släppte den inte på många många meter. Och det finns få ting så bedrägliga som uttänjd situationskomik. Fridolf, som efter en skaplig journal och en fjäskig prolog äntligen får börja agera, tar hem de få poäng som tas hem. Sven Garbo är lik Greta utanpå, återstår att visa någon likhet i inre talang, d. v. s. att få något som liknar en roll. För övrigt rymmer filmen tre damer med namnet Mary, Brita Appelgren, Karin Gillberg och en liten vit rått. Vårt sinne för takt förbjuder oss att säga vem som spelade bäst.

Miss Bio.

Redovisning.

Sedan föregående redovisning har Iduns förening "Födelsedagen" mottagit:

Transport Kronor	7606:56
Fru Jenny Karlsson, Skruv	2:—
Hr Hilding Beronius, Stockholm	2:—
Fr. Ulla Falk, Kalmar	1:—
Fröken Anna Sebell, Lidingö	2:—
Fru Augusta Pehrson, Varberg	1:—
Prostinna Anna Edoff, Borensberg	1:—
Fru Johanna Nilsson, Svedala	3:—
Fröken Anna Björklund, Stockholm	1:—
Fröken Augusta Rudolph, Lund	1:—
Fru Maria Witte, Stenkullen	2:—
Fru Maria Carlberg, Stocksund	2:—
Fru Maria Möllerström, Norrköping	10:—
Fru Elin Haupt, Saltsjöbaden	5:—
Direktör Oscar Haupt, Saltsjöbaden	5:—
Fru Lilly Andersson, Kalvsjöholm	1:—
Fru Thérèse Hård af Segerstad, Stockholm	5:—
Fru Sara Håkansson, Karlskrona	2:—
Fru Hedvig Heumann, Halmstad	2:—
Fröken Valborg Thorén, Trollhättan	1:—
Fru Ellen Breitholtz, Hulstfred	2:—

Transport Kronor 7657:56

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt—ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannnerligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns

förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år vid Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

De nervösa barnens hem.

(Forts. fr. sid. 1172.)

verna, om föräldrarna önska det. I sommar har en särskild lärare varit anställd för att ordna idrottsövningarna och ha de större pojkar under sin personliga ledning i den "nya" villan. Det är mycket hälsosamt för sådana här barn att bilda smärre kamratlag, där medlemmarna sines emellan passa bra ihop. Givetvis är det dyrbarare med många små hem än med ett stort, ty det kräver både mera utrymme och mera personal, men barnen utvecklas bättre då och läkaren kan lättare placera lämpliga åldersgrupper eller typer tillsammans.

Mina damer!

Kom ihåg, att all överflödigt hårväxt i armhålorna, på nacken och vaderna verkar störande — den minskar Er personliga charm, och medvetandet om den förtager säkerheten i Er uppträdande i sällskapslivet, teatersalongen och balsalen.

Avlägsna därför all generande hårväxt. Men välj det rätta medlet — ett medel, som är både effektivt och oskadligt.

Fråga Eder väninnor om "Dulmin" hårborttagningsmedel. Alla betyga dess fullkomlighet — en höjdpunkt, dit årslängt, rastlöst arbete fört det.

"Dulmin" förstör de generande håren, utan att på minsta sätt irritera huden. "Dulmin" är så gott som luktfritt, och den enkla proceduren tar endast några minuter i anspråk.

Den dam, som en gång provat "Dulmin", önskar sig intet bättre medel. Ty "Dulmin" är en topp-prestation inom modern kosmetik.

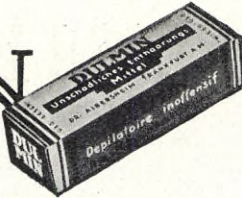
Pris per tub Kr. 1.25 och Kr. 2.—
Provtuber à 50 öre
finnes överallt.

DR. M. ALBERSHEIM, FRANKFURT A. M. — LONDON
Generalagent: Riviera, 18 Kungsträdgårdsgatan, Stockholm, Tel. 5285, N. 118

DULMIN

Hårborttagningscrème

GARANTI: Vi återbetala Eder pengarna, om icke nöjaktigt resultat uppnås! Följ endast den enkla bruksanvisningen!

Varje barn är föremål för ett varmt personligt intresse. Det är inte bara, att den unge patienten vägs och fotograferas vid ankomst och avfärd eller efter en tids vistelse vid hemmet, utan man gör allt för att han eller hon skall känna trevnad och hemkänsla. Barnen bli fort frimodiga och glada. Många oarter försvinna av sig själva eller bli snart mindre påfallande. På vintern har man skolundervisning efter gängse kurser så långt ske kan, men därtill extra slöjd och en myckenhet sköna idrottsövningar och långa skidfärder, skridskolöpning o. d.

I sommar har man haft tävlingar i diverse idrotter som simning och rodd, sprängmarsch och hopp under lärarens ledning . . . det säger sig självt, att pojkar ha uppskattat detta. Även små kyttingar på omkring åtta år ha fått lära sig simma, och var lugn att de känna sig stolta! Man har pojkar upp till tolv år och flickor till fjorton med ett eller annat speciellt undantag. Hittills har det varit mest pojkar, ungefär tre fjärdedelar.

Många av hemmets sysslor skötas av barnen: de ha fått säta

potatis och göra mycket annat. I tur och ordning ha de i grupper på två eller tre fått åtaga sig skötsel av gården, trädgården, hön-sen, vedbärningen, skoputsningen och knivskurningen, medan flickorna skött om dukning och morgondisk, skalking, rensning och en del städning m. m. På den stora, soliga verandan eller i sköna hängmattor ha de klenare barnen varje dag fått vila omkring en och en halv timme. Det är så skönt för en liten orosfågel med en sådan stilla stund, men hur många föräldrar ha ej erfarenhet av led-samma konflikter med barnen för middagsvilans skull; varför ska just de vila, när kamraterna slippa? Men här går det av sig självt.

Varje dag har barnen viss tid att ägna åt sysselsättningar efter fritt val. Det finns de, som ge sig av in i skogen på ensliga ströv-tåg efter svamp och bär, men det finns naturligtvis också de, som passa på och bråka riktigt grundligt. Det vore väl inte naturligt annars. Verklig humor kan de visa. En gång, då föreståndarinnan blev litet trött, sade hon till de stora pojkar: "Ni förstär inte hur bråkiga ni är och hur

trött man kan bli!" "Jo", svarade i blinken en pigg pojke, "vi lekte i går, att jag var en av fröknarna, och sannerligen jag blev matt!" —

Ja, nog är det ett knogigt arbete, som d:r Hellström och hennes goda medhjälpare åtagit sig, men de ha hittills kunnat glädja sig åt mycket goda resultat med sina skyddslingar. Mellansjö skolen har emellertid i dagarna flyttat, ty doktorn har fått lämpligare och rymligare lokaler i Fittjatrakten vid Alby, som också ligger närmare till för henne. Hon kan där ta emot 25 barn, som bli uppdelade på tre olika avdelningar. En manlig lärare skall ta hand om slöjden.

Den som sett barn under d:r Hellströms och fröken Weygants lugna behandling — som egentligen inte *verkar* behandling alls — måste av hjärtat instämma i doktors önskan om att här i landet det äntligen bleve fart på arbetet för dessa på olika sätt nervösa barn.

Det är ganska många, som ha gott av en jämförelsevis kort vistelse vid ett hem som det ovan skildrade, och andra som visserligen behöva längre "vård" men som sedan stå sig bra bland jämnåriga och i sina hem. Men det finns också de, som inte ha hem att komma till eller som behöva tas om hand även i tonåren, och var skall man göra av dem?

Här framstå alltså nya problem, framhåller d:r Hellström, och nya arbetsfält. Liksom så mycket annat blir det ytterst en ekonomisk fråga. Men en idé är utkastad och en gnista tänd! Nog ska mycket kunna uträttas, när människor få klart för sig, var de bäst ska placera sina överflödiga pengar och sitt intresse och sitt arbete!

Märta Tamm-Götlind.

Två slags kärlek.

(Forts. fr. sid. 1176.)

två, om några, ha väl det som förenar oss — — —"

Så hade fienden, den fruktade medtävlarskan om Haralds kärlek, blivit hennes dyrbara bundsförvant, som dessutom skänkte henne den särskilda tillfredsställelsen att hugfästa hans minne med en ädel gärning: öppnandet av ett sorgfritt hem för den föräldralösa, vilken annars själv måst förtjäna sitt brödstycke.

Första sommaren hade hon fått bo uppe på Haralds gavelrum, men när hösten och kylan kom, fann lektorskan det vara en onödigt kostnad att elda upp därinne, och hon fick flytta ner i lektorns arbetsrum bredvid sängkammaren i stället. Dit in drog sig lukten av tante Lottens alla medikamenter och blandade sig med den inbitna pipobaken i mattor och gardiner; för övrigt var hela rummet ett enda kvadratisk bokskåp med en liten borggård med en in-

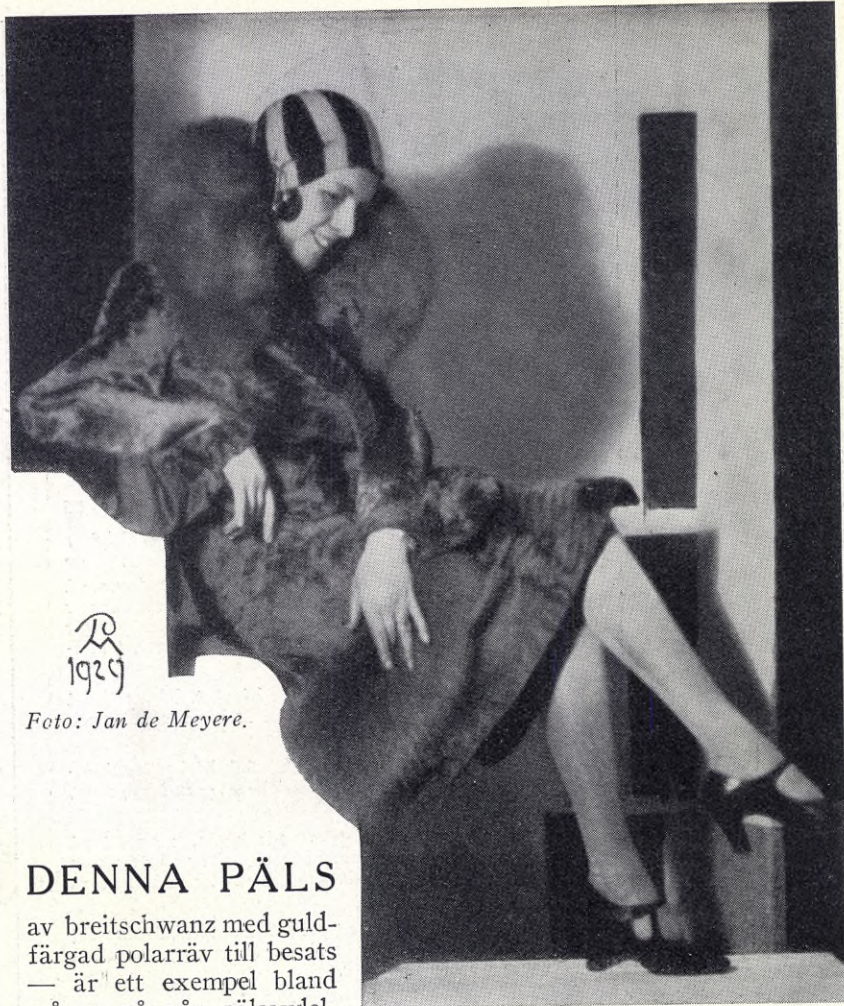
Använd VIOLAS HUDCRÉMETVÅL N:o 33, "vacker-hy-framtrollaren". Säljes överallt à 50 öre.

ventionssoffa och ett skrivbord i mitten. I den soffan hade Gunhild sitt nattläger, och sedan hon en gång installerats där, blev aldrig mera tal om någon förändring.

Första halvåret grät hon väl så ymnigt som modern, ungdomens tårar flöda ju rikt och lätt och spillrorna av drömmen om det egna hemmet lägo tungt över hennes hjärta.

Några resor till den obotligt sjuke voro de på det bestämdaste avrätta från att företa, och så handlade de som om han varit död, firade hans högtidsdagar med att blomstersira hans porträtt, och kastade avundsamma blickar in över kyrkogårdsstaket. Lektorskans ekonomiska ställning var mycket god, huset stod som det stod, och gamla Lovisa i köket verkade som förut. För Gunhild återstod att läsa högt och handarbete, spela litet fyrhändigt med tante Lotten, och följa med på visiter och kafferep.

Till läsning fick hon god tid på kvällarna sedan hon lagt sig, men det längsta av allt var de två timmar mellan fyra och sex, då lektorskan vilade middag. Då måste hon sitta ute i salen för att på en gång passa telefon och hålla utkik ute på gatan, vilka bekanta, som passerade förbi och i vilken riktning de gingo, och ve henne, om hon befanns ha fuskat med den vakten, då tante Lotten sedan vid kaffebrikan examinerade henne.

R
1929

Foto: Jan de Meyere.

DENNA PÄLS

av breitschwanz med gulfärgad polarräv till besats — är ett exempel bland många på vår pälsavdelnings utsökta sortering i höst.

Pälsköp är förtroendesak
Köp hos PUB är garanti

Paul U. Bergströms A.-B.

NORR STOCKHOLM SÖDER

Så gingo åren — två, tre, fyra, fem, hon var inte längre den lilla svartklädda och förgråtna, ty ungdom och hälsa äro ändå de starkaste, och mot livets krafter komma minnena till sist till korta. Hon hade känt Harald något mer än ett år, men över hälften hade gått åt att besegra hans blyghet, och i hans famn hade hon inte vilat mer än fem, sex gånger. Över hans smekningar hade vilat hans väsens innerlighet, men de hade varit svala, vädjande så varsam — var då mannens kärlek aldrig annorlunda?

Under tiden växte staden ut, en storindustri och ett överflyttat regemente åstadkommo betydliga invasioner, men den slutna pedagogiska krets till vilken lektorskan Forsman hörde, släppte icke in några nya element i onödan. En avsevärd bostadsbrist blev emellertid följden, och så en dag kom rektor Coraeus och bad så vackert för adjunkten Löfs vikarie, som väntades i övermorgon. Man hade rakt ingenstans att göra av honom, och Lotten hade ju de två vackra rummen däruppe?

Hur han trollade, så gav lektorskan slutligen sitt bifall, men när hon fick se det bagage, som transporterades ditupp, var hon nära att ångra sig. En militärkista, och tre ryggsäckar samt ett gevär och en tennisracket — var det en utrustning, som passade en läroverkskollega!

Några måltider skulle doktor Rynning naturligtvis inte inta i

Oatine

Små krukor ha också öron

Varje "Oatine"-förpackning innehåller skönhetsråd.

Oatine och Oatine Snow fås överallt i burkar à Kr. 2:50 samt stor burk med tredubbelt innehåll à Kr. 5:— . I tuber à Kr. 1:25 och 2:50. I lyxförpackning till samma pris.

Hon har givit akt på att mamma varje dag behandlar sitt ansikte med crème, och hon vet också vad crèmen heter, ty mamma har så ofta nämnt detta. Det är »OATINE». Mamma har också sagt att »OATINE» är den bästa bland crèmer därför att den läker och förnyar huden samt är en sällsynt mild crème vilken ensam äger alla de egenskaper vilka huden behöver. »OATINE» är outhärlig i barnkammaren, på mammas toilettbord och i pappas rum, enär huden efter rakningen är ömtålig. Prova »OATINE» i dag. Begär uttryckligen

Oatine och Oatine SNOW

och avvisa bestämt alla de många dåliga efterrapningarna. »OATINE» verkar astringerande, rensar de många millioner porerna från smuts och damm samt gör huden klar, silkeslen och vacker. Den är ekonomisk att använda, ty den är mycket dryg.

10 Grand Prix och Guldmedaljer.

THE OATINE COMPANY

PARIS - STOCKHOLM - KÖPENHAMN - LONDON

L. Kongensgade 12

huset, men en kopp kaffe på morgonen bar Lovisa upp, och när posten kommit, gick Gunhild upp med hans tidningar och brev.

Det var underligt att stå däruppe i Haralds rum, och känna i atmosfären en främmandes närvaro. Nu stod därutanför på vinden ett par skidor i spänn, ett handklaver låg i ena soffhörnet och muntra visslingar hade flera gånger hörts genom trossbotten. Men hur det var, hade hon svårt att gå därifrån och så en dag på en oväntad lovtimme ryckte han plötsligt upp dörren och ertappade henne.

Därmed var isen bruten, och doktor Rynning klev allt oftare in i vardagsrummet. Nu var han tämligen frispråkig, men på hans uppfostran var ingenting att anmärka, och när lektorskan från början noga hade betonat, att Gunhild var hennes svärdotter, ansåg hon sig ha pjäserna tillräckligt långt isär på brädan.

En sådan liten stackare, tänkte Tord Rynning, hur kan hon stå ut med sin fångenskap i det här unkna gravkapellet, men senare kände han också en viss förtrytelse emot henne för att hon inte bröt sig ut.

Och till sist, när våren slog ut och kastanjerna hade tänt sina ljus utanför gaveln, kom en dag, när hon förfärad flydde utför trapporna, och slöt sig inne i sitt rum, förkrossad av vad hon gjort och låtit honom göra. I Haralds rum — i Haralds rum — hade hon blivit kysst, och kysst tillbaka och bekant att hon älskade — vart hade hon då kommit? Men när hon gråt en stund och rätt sina tankar, samlade hon sig, och skrev ett brev till överläkaren på det hospital, där Harald vistades. Svaret därpå skulle få avgöra hennes öde, och det kom omgående, och löste det sista av hennes band. — På de sex år, som magister Forsman här vårdats, har jag tyvärr aldrig iakttagit ens ett sken av någon förbättring, och ni har att betrakta Eder relation till honom som till en avliden — skrev han.

Då växte en ny Gunhild upp inom den gamla, en fast och mo-

1906
R.G.A.
MALMÖ

MALMÖ BOTTINER

“Everdry“ heter denna exklusiva bottin som är helt av gummi. Den är lätt, stark och smidig.

RYSKA GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAGET - MALMÖ

dig och livsvillig kvinna, som inte ville dröja att rycka sig loss, och så gick hon strax in i salen till tante Lotten. Allting därinne var sig likt, de svartbruna rottingsfåtöljerna med sina korsstygnbroderade dynor, den tickande pendylen och förstoringen av Harald över soffan, men hon såg

det med nya ögon, som delar av sitt fängelse.

”Förlovad med Tord Rynning! — barn vad är det du säger? Är då all blygsel död i världen — du — vår Haralds fästmo! Skulle en flicka, som Harald ämnat göra till sin hustru, kunna förnedra sig till den grad! Och du påstod än-

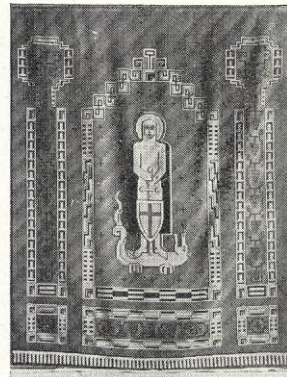
då, när jag tog upp dig i mitt hus, att du älskade honom överallt på jorden — du slyna —

”Jo, tante, sade Gunhild, och höjde sitt huvud, ”nu har jag lärt känna kärleken sådan som jag kan ge den och ta emot den! Harald var mig innerligt kär, men vi voro båda så unga, och det är så länge-

sedan nu — inte menar väl Tante att jag skulle gagna honom med att hela livet bo i skuggan?”

”Nå, men det är ju det jag gör!” svarade lektorskan, ”inte bryr jag mig om något annat i världen än minnet av min gosse, och det borde räckt åt dig med! Men gå nu ut — jag vill vara ensam —”

Utställningsnytt.

Bonad med S:t Görans för S:t Görans församlingssal.

Licium fyller 25 år och har av denna anledning ordnat en utställning av kyrklig textilkonst. Det är skrudar och antependier och andra kulturföremål för svenska kyrkor i olika delar av landet och den stil och kända skönhet, som här möter en, ger ett fullödigt uttryck av hur högt denna konst nu står hos oss. Liciums innehavarna fröken Agnes Branting har icke förgäves målmedvetet arbetat på att få fram en värdig och vacker konst för våra kyrkor, byggd på äkta tradition från vår medeltids ännu bevarade textilier. Vid sin sida har fröken Branting nu en skara i hennes skola utbildade medarbetare, bland dem förekomma på utställningen Sofia Widén, Elin Pettersson, Gurli Hillbom, Jacob Ängman, Oskar Brandtberg.

*

Stockholm har nyligen fått en hypermodern trikkfabrik för tillverkning av allt som till branschen hör — från praktiska plagg i ylle till de mjukaste silkeskvaliteter i charmeuse och milanaise.

Vid regn, blåst och snö

NIVEA-CREME

Väder och vind, köld och fuktighet avlägsna från Eder hud ständigt livsviktiga ämnen och främja därigenom bildandet av för tidiga rynkor. Men Eder hud behöver frisk luft och Nivea-Creme skyddar den mot vädrets ogynnsamma inflytande.

Endast Nivea-Creme innehåller Eucerit; den förhindrar uttorkning av de ömtåliga hudvävnaderna och förebygger bildandet av veck och rynkor. Bevara Edert ungdomliga utseende ända till sena ålderdomen genom den ringa mödan att dagligen använda Nivea-Creme!

Nivea-Creme i askar à kr. 0.50, 1.20 och 2.00.
Nivea-Creme i tuber à kr. 0.90 och 1.50.

Nivea-Creme tränger in i huden och efterlämnar ingen glans!

Generalagentur för Sverige: A. SANDSTRÖM & CO. GÖTEBORG

Det är Albert Terberger A.-B., som efter en 35-årig tillvaro i sina gamla lokaler uppfört en rymlig, modern fabriksbyggnad på det nya industriområdet vid Hammarbyleden. Där kan man följa gången vid fabrikationen ända från garnhårvornas spolning och garnets färgning till kontrollen och inpackningen av de färdiga varorna med alla mellanliggande stationer: stickning, appretering, tillskärning, konfektionering och pressning — allt utfört på maskiner, som äro rena tekniska underverk. Det Terbergerska fabrikket, det välkända Altea-märket, kan numera genom de moderniseringar och utvidgningar, som den nya fabriken innebär, på allvar ta upp konkurrensen med de allra bästa utländska tillverkningarna inom branschen.

Skönhetsråd.

(Meddelade av Olga Clanman, Beauty Parlor Etoile, Kungsg. 55)

Revormar.

— Var har du varit, snälla barn, du ser riktigt bekyttad ut?
— Med min känsliga mimik går tydligen ingenting att dölja. För

En övergångssko

av kalvskinn, snör eller sleif, i mörkbrunt eller hasselnötsfärg — eller dessa färger sammanställda — är dagens lösen. Här äro avbildade ett par modeller, som Kembels bjuder till särdeles fördelaktiga priser.

Pris: Enfärgade kr. 23.50
Tvåfärgade » 24.50

Finnas även med Good-Year-gummisula, till kr. 24.50.

Kembels har det största urval lästmodeller, utarbetade för olika fottyper, och där finner Ni säkert en sko som passar Eder.

Kembels

65 Drottninggatan
3 St. Nygatan

5 Hamngatan
6 B S:t Paulsgatan

övrigt är jag bekyttad. Jag har varit på lunch hos Ebba, och man kan bli trist för mindre.

— Var det något fel på maten?

— Ebbas mat? Har aldrig hänt. Nej, men det är fel på hennes unge.

— Det är det väl på de flesta ungar —

— Nej, tack och lov, de flesta ungar har inte en sådan revorm som den arma lilla pojken. Över halva ansiktet. Han är åtta år nu och så länge jag minns har han alltid varit likadan. Och så söt som han kunde vara —

— Gör människan ingenting åt ungen då?

— Hon gör aldrig annat. Den ena salvan på den andra, varenda gång man kommer dit så har hon försökt något nytt. Det är ett evigt under att ungen lever —

— Det vore faktiskt bättre om hon lät bli att göra någonting alls, när hon inte vet bättre. Så blir revormen åtminstone inte värre även om den inte läks.

— Vad har han fått den ifrån, tror du?

— Jag tror ingenting alls, för jag vet. Att det är för att han har så gräsligt torr hud. Har aldrig sett ungen, men det händer nästan aldrig andra än människor med otäckt torrt skinn. Oftast blondiner och ofta småbarn. Torrheten är den yttre dispositionen, den inre orsaken är oftast dålig ämnesomsättning, cirkula-

Sedan elden tänts och kokningen börjat

skall Ni då och då röra om i bykgrytan. Klädernas rörelse i grytan hjälper Persillagen att komma åt varje liten del av tvättkläderna. Rör om i grytan, och Ni medverkar enkelt och lätt till det briljanta resultatet, som Persil — men också endast Persil — åstadkommer!

Persil

— för all slags tvätt.

50 öre per paket
95 öre pr dubbelpaket
Aldrig i lös vikt.

tionsfel och annat i den vägen, så inte hudkörtlarna stimuleras som de skall.

— Hoppa över det där, det luktar betänkligt av vetenskap, och tala om vad man skall göra i stället, vad en lekman alltså skall göra.

— Den låter bli att tvätta sig med vatten. I all synnerhet kalkhaltigt vatten. Det är rena rama giftet för revormshy. Vanliga tvålar likaså.

— Vanliga?

— Ja, en tvål som skall passa för revormsangripen hy bör vara en salicyltvål eller någon annan medicinsk tvål.

— Du glömmet vattnet. För någon sorts blöta i ansiktet måste väl ändå ungen ha?

— Han får ha hur mycket blöta som helst bara vattnet är destillerat, eller helst rosenvatten. En liter vatten tillsatt med 50 gram neutralt glycerin —

— Du talar som ett litet häfte, "Den lille hemdoktorn", 50 öre inbunden. Vad är nu neutralt glycerin?

— Glycerin utan främmande ämnen. Om författare visste vilka de skriva för —

— så skrev de litet mindre och litet tydligare, precis vad jag ville ha sagt.

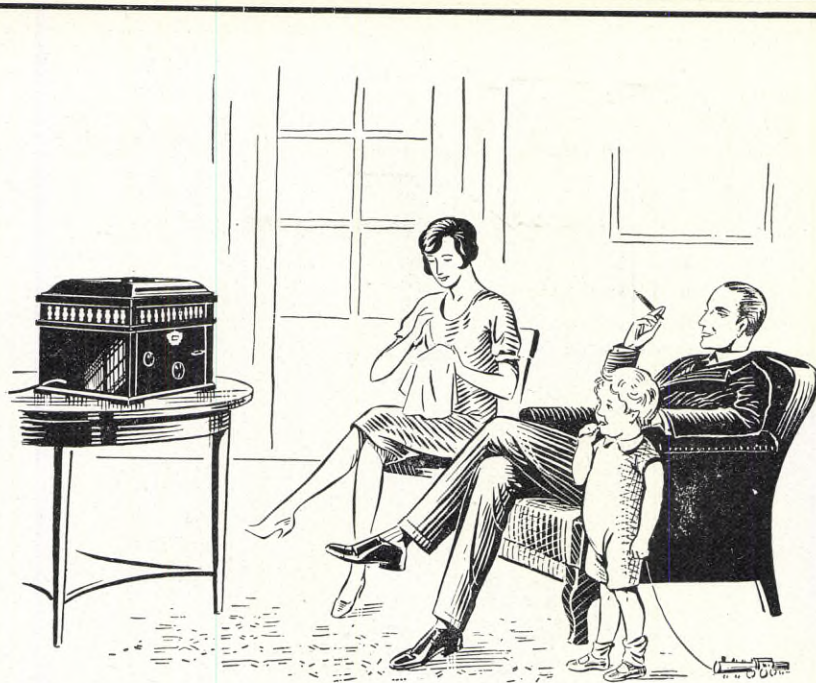
— Alltså, 50 gram glycerin, 10 gram borax och 2 gram salicylsyra. Med det vattnet tvättar revormen sig. Dessutom måste man göda huden med något preparat, blandat med samma ämnen som vattnet. Det finns, om jag inte tar fel, att köpa på den stora skönhetsmarknaden. Annars är bensoeister bra, men be Ebba, det lilla nötet, att hon åtminstone håller det färskt.

— Be Ebba! Sällan, jag lånar ungen på en tid, och hon skall inte få igen honom utan en kraftig mellanavgift för varans stäl-lande i gott skick. Det kan hon gärna ha. Pandora.

Allmogeskildringar.

Allmogeskildringen är ett bland författare mycket omtyckt gebit, men det ställer också stora krav på sina skildrare. Det fanns en tid då vi översvämmades av Norrlandslyrik av mer eller mindre dålig art, och då de talrika Pelle Molinepigonerna hade sitt att säga om drömflickor och sagogossar. Det var romantikens Norrland som lockade mer än verklighetens, och så fick denna litteratur något gottköpsartat och klichéstämplat liksom de banala hemslöjdsalster, vilka tillverkas i dussintal och tagas som intäkt för allmogekultur. Varje landskap har sina särdrag, och för den som en längre eller kortare tid vistats bland människor, vilkas väsen och lynnesart intresserar och överraskar, ligger frestelsen nära att skildra vad man ser och att med några stänk av romantik förgylla upp en stun-

Radiosäsongen

är i full gång. Den, som önskar verklig nytta av radion, använder blott marknads bästa apparater. Vi sälja endast radioapparater och delar, som vi fullt kunna rekommendera, och demonstrera med nöje för Eder höstens nyheter av de välkända apparatfabrikaten AGA, Baltic, Stern & Stern och Telefunken.

Vår nya radiokatalog, den 8:de i ordningen, har nu utkommit.

Beakta fördelen av att hos oss kunna utvälja det av dessa märken, som mest tilltalar Eder.

ASEA

Klarabergsgatan 21, Beridarebangatan 23 A - Stockholm
Göteborg, Malmö, Norrköping, Jönköping,
Sundsvall, Umeå, Luleå, Östersund.

LE
GA

dom torvtig verklighet. Dekokten blir skäligen enkel, och det är ett svalg befäst mellan dessa författare och de diktare, vilka med sitt genis möjligheter skapa ett epos av det som i oskickliga länder allenast blir en obetydlig vardagshistoria. Jag tänker då närmast på Hamsuns "Markens Gröda" och Olav Duuns mäktiga berättelsecykel ur den norska allmogens liv. Även i den svenska litteraturen har Ragnar Holmström gjort ansatser till den brett upplagda bondeskildringen, och i sina

karaktärer har han fått in några av de dova molltoner, vilka stämma så mycket bättre samman med de norrländska ödebygderna än den billiga romantiken.

Bland höstens nyutkomna böcker finns det tre, vilka behandla allmogens liv, sedvänjor och äskådningssätt. Gustava Svanström, som själv är norrländska, och gärna förlägger sina skildringar till norrländsk miljö, har på Lindblads förlag utgivit "Agneta", som i romanens form behandlar ett kvinnoöde. Uppslaget hör till

de mera vanliga. En burgen bondson lockar och förför en fattig flicka, men överger henne för de förmåner ett rikt och förnämligt gifte skänker. Ett brott som aldrig blivit sonat, vilar som en förbannelse över hans släkt. Det är historien om den girige bonden som mördar för snöd vinnings skull. Den bedragna Agneta är det ljusa och vackra inslaget i en vävnad av mörka tankar, intriger och lögner. Med sitt försonliga sinnelag övervinner hon stolthet och hån, och genom henne är det

som förbannelsen viker från en yngre generation, som älskar, kämpar och lider.

Det är en ganska vanlig liten historia, men författarinnan har en mjuk och varsam hand och hon undviker den sentimentalitet som berättelsens art onekligen inbjuder till.

En författare som icke går över sin egen förmåga, utan håller sig på verklighetens grund, är Per Wilhelm Enström, som i "Ett år i Gräbacka", (Norstedts förlag) skildrar en by i Storsjötrakten. Det är en fortlöpare skildring av ett trist och grått vardagsår med fattigdom, slit och släp och försakelser, ett liv som leves på svältgränsen, och vars ljuspunkter bestå av ett rejält mål mat och en och annan sup på marknadsresorna.

Författaren har tydligen byggt sin bok på gamla hörsägnor och på egna upplevelser. Det finns ingen romantik som förgyller upp de existenser han skildrar, men som ett och annat guldkorn är i dialogen inströdd den munvighet och spontana kvickhet som utmärker den jämtländske bonden. Boken har också ett obestridligt värde därigenom att författaren ger läsaren en inblick i all den gamla vidskeplighet som ända in i våra dagar behärskar allmogen i dessa trakter, tron på skrock, trolldom och andra ondskans styggelser som gått i arv från släktled till släktled. Man får veta hur torparkäringen går till väga när hon tillverkar en s. k. puke av nio slags trasor och rullar dem samman till ett nystan som sedan får liv och drar mjölk till henne från grannens kor. Man får en utförlig beskrivning på hur barn "jorddragas" när de ha riset, allmogens benämning på engelska sjukan, och hur det går till när man "stämmer blod". Man får också en livfull beskrivning på de stora marknaderna i Östersund, och det är med deltagande man följer torparen Pelles hopplösa knog med torvan och de många barnen.

Det är mest grå vardag i Per Wilhelm Enströms bok, men den äger samtidigt något enkelt och vederhäftigt som tilltalar. Den ger sig icke ut för något mera än den är.

Maria Englund's tribut till allmogeskildringarna heter "Gåvobrevet", (Lindblads bokförlag) och det är kring ett gåvobrev, vilket är förmögen bonde av girighet undanhåller rätte ägaren, handlingen rör sig. Författarinnan är skånska, väl förtrogen med

Dr
Dralle's

Birkenwasser

- hårkur med resultat!

lön

för mödan (som i själva verket icke är någon möda) — vackra, rena och glänsande parkettgolv ger en boning med Åtvidabergs flytande bonvax. Stänk ut vaxet på en liten bit av golvet i taget. Tvätta av golvet med vaxet och torka omsorgsfullt upp allt som blir över. Vänta sedan minst en halvtimme innan Ni polerar och använd därvid alltid bonborste eller elektrisk bonapparat. Det är det moderna, lätta sättet att sköta parkettgolv och korkmattor.

Lägg märke till den praktiska stänkflaskan.

Åtvidabergs flytande bonvax

2½ öre en portion FÖR ALLA ÄLDRAR En portion öre 2½

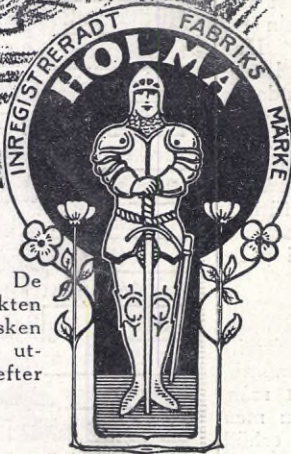
Ojämförliga

äro Holma hellinnehanddukar. De ludda icke av sig, taga åt sig fukten och lämna med minsta arbete disken torr och blank. Köp därför ej utländskt fabrikat utan fråga efter starka

HOLMA

Hellinnehanddukar

Holma fabrikat säljes hos alla välför-
sedda vävnads- och manufakturaffärer.

Människans skönaste prydnad är ett vackert och välvärdat hår.

Nu skall jag allt själv

tvätta mitt hår, det går så lätt när man använder YvY-Shampo...

YvY-Shampopulvret ger en härlig shamporing, gör håret mjukt och lent samt uppfriskar dess naturliga färg.

Genom dess regelbundna användning hålles håret i perfekt skick och fritt från mjäll.

Varje paket innehåller 3 pulver, pris 50 öre.

A.-B. YvY-Fabriken, Ystad.